

Uvodnik

Jurij Paljk

Dragi bralci, tu smo zaradi vas!

Velikokrat smo se v uredništvu že spraševali, kako naprej, prebrodili smo marsikatero krizo in se danes spet znašli v novi krizni situaciji, ki je sad finančnih rezov s strani domovine Slovenije in seveda finančnega reza s strani deželne komisije, ki se je soglasno odločila nagraditi druge. O teh zapletih pa ne bomo pisali tu, ker o tem piše upravni odbor in v njegovem imenu novi predsednik uprave Zadruga Goriška Mohorjeva prof. Peter Černic, ki tudi vodi nov odbor.

Minuli teden je predsednik naše Zadruge imel srečanje z zaposlenimi v našem uredništvu in ni skrival zaskrbljenosti nad finančnim stanjem, povedal pa nam je tudi zanimivo misel, da je vsaka kriza lahko izziv, priložnost za nov razvoj in nove spremembe, težav pa se po njegovem gre lotiti počasi in vsake posebej. Misel predsednika Petra Černica je sicer znana, v našem primeru pa pomeni, da moramo s časopisom vztrajati, kot smo vztrajali v dobrem in slabem doslej, predvsem pa moramo najti nove rešitve, ki se nam morda zdijo na prvi pogled neizvedljive, ni pa rečeno, da nam jutrišnji dan ne prinese boljših časov.

V vseh teh letih, ko smo od nastanka Novega glasa z združitvijo tržiškega Novega lista in goriškega Katoliškega glasa že daljnjega leta 1996 izvedli prvo združitve dveh sorodnih tednikov, smo se držali pravila, da mora biti Novi glas informativnega in formativnega značaja, zavezan demokraciji, slovenstvu in krščanskemu izročilu. Prav zato smo vedno in skrbno gojili lep slovenski jezik, seveda ni šlo brez napak, a te so sestavni del človeškega dela, kot smo tudi vedno gojili misel in načelo, da moramo biti kot narodna manjšina tesno povezani z večinskim narodom, z domovino Slovenijo in nas je nedavni finančni rez iz Slovenije prav zato zelo prizadel. Sicer smo res opozarjali na finančne težave, v katerih smo večkrat bili, a najbrž premalo jokavo in premalo udarno, če lahko nedavne finančne porazdelitve deželne komisije tako razumemo. Dejstvo je, da smo od začetka do danes skrbeli tudi za mlade časniškarske kadre, česar danes nismo zmožni več, zaradi financ seveda. Dva kolega, ki sta se formirala pri nas, sta zaposlena pri osrednjem dnevniku, pet naših nekdanjih kolegov je zaposlenih na deželnem sedežu RAI, en kolega, ki je postal pri nas časnikar, je zaposlen pri SSO-ju kot tiskovni predstavnik, en kolega pa danes dela kot "free lance" časnikar in še vedno sodeluje z nami; tu je še cela vrsta ljudi, ki so z našo pomočjo dobili publicistične izkaznice, med njimi je tudi glavni goriški fotoreporter, ki še vedno dela tudi za slovenski dnevnik, a mi smo se mu morali zaradi finančnih težav odreči že pred leti.

Zaradi finančnih težav smo odšli iskat tiskarno na globalni trg, se odrekli fotoreporterjem, zaposleni nismo nikdar prejimali ne nadomestila za praznično in večerno delo kot tudi ne nadur, ki se jih nabere precej pri tako maloštevilnem uredništvu, kot je naše. Prejšnja uprava je lansko leto, da bi dosegli "pozitivno ničlo" ob koncu leta, vzela obresti iz sklada za odpravnine za zaposlene (fondo TFR) in vsoto dala v zaključno bilanco, kar zgovorno kaže na napore, ki smo jih vsi naredili pri Zadrugi za doseg kolikor toliko normalnega upravljanja. / dalje na str. 3

Kar kdo seje, to tudi žanje!

Foto JMP

Pojasnilo bralcem

G. Iztok Furlanič meče senco na posvetovalno komisijo

Bralcem Novega glasa dolguje odbor Zadruga Goriška Mohorjeva, ki odgovarja za tednik Novi glas, založbo GMD in revijo Pastirček, pojasnila v zvezi s polemiko, ki jo je proti nam začel član deželne posvetovalne komisije za slovensko manjšino g. Iztok Furlanič. Tako neposrednega napadalnega posega s strani člana slovenske posvetovalne komisije res ne pomnimo.

G. Furlanič je v Primorskem dnevniku kar dvakrat zapored, in sicer dne 10.6. in 13.6., zatrdil, da je do našega kriznega stanja prišlo zaradi nižjih prihodkov trgovske narave oz. zaradi nižjih prihodkov iz naših virov. Gre za trditev, ki ne odgovarja resnici, kar jasno dokazujejo podatki iz naših bilanc. Resnica je namreč precej drugačna. Negativno poslovanje Zadruga, ki ga predvidevamo za leto 2014, je skupaj z negativnim

poslovanjem iz leta 2012 vezano izključno na drastično znižanje javnih prihodkov. Temu smo priča letos, temu smo bili priča pred dvema letoma.

Naše negativno poslovanje pa prav gotovo ni posledica slabega upravljanja, kot nekorektno namiguje g. Iztok Furlanič. Naše poslovanje je kljub kriznim letom ostalo neoporečno, in to zaradi stalne racionalizacije stroškov kot tudi zaradi podpore in pomoči, ki so nam jo marsikateri naročniki namenili in katerim se s tega mesta ponovno zahvaljujemo. Novi odbor Zadruga Goriška Mohorjeva je zato bil mnenja, da je njegova naloga tudi ta, da zaščiti ugled prejšnjega odbora. Gospodu Furlaniču smo zato najprej posredovali zahtevo, naj svoje stališče rektificira. Če pa tega ne bo storil, smo mu napovedali odvetniški opomin. Do danes g. Furlanič tega ni storil, ravno

nasprotno, trmasto vztraja na svojem stališču, ki jasno priča o izraziti osti proti naši Zadrugi, ki je med poklicnimi slovenskimi ustanovami kot prva globoko in temeljito posegla v racionalizacijo vseh finančnih postavk, da danes res nima več marže za dodatne reze. Razvojnimi možnostmi, ki se jim pravi kadrovanje novih časnikarjev, zunanji sodelavci, zahtevnejše knjižne izdaje, pa smo se že pred leti odpovedali.

Odbor Zadruga torej ugotavlja, da s svojim nastopom g. Furlanič meče senco tudi na delovanje celotne komisije, ki bi morala strokovno in nepristransko vrednotiti delo vseh ustanov, katerim je poklicana dajati mnenje o prispevkih.

Njegov nastop je bil doslej izrazito pristranski, saj se je glede poslovanja obregnil - in to tudi z dokazano zgrešenimi podatki - le ob poslovanje naše Zadruga, kar zgovorno dokazuje, da je njegovo ravnanje neskladno z vlogo nepristranskega svetnika v omenjeni komisiji.

Zaradi povedanega bi bilo dobro, za ugled delovanja posvetovalne komisije v celoti, da bi kar sam odstopil z mesta, na katerega je bil pred kratkim izvoljen.

Odbor Zadruga Goriška Mohorjeva

Pomagajmo poplavljenem!

Slovenska karitas zaokrožuje zbiranje materialne pomoči in nadaljuje zbiranje finančnih sredstev za obnovo domov na prizadetih območjih v BiH in Srbiji. Denarna sredstva zbira na: Slovenska karitas, Kristanova ulica 1, 1000 Ljubljana, TRR: SI56 0214 0001 5556 761, Namen: POPLAVE SRBIJA IN BIH, Sklic: S100 625, Koda namena: CHAR, BIC banke: LJBASIX. Položnice so na voljo v vseh župnijah in na vseh poštah po Sloveniji. Svoje darove lahko oddate tudi v naših uredništvih v Trstu in Gorici, mi pa jih bomo osebno izročili predstavnikom Karitas.

Bo držal besedo?

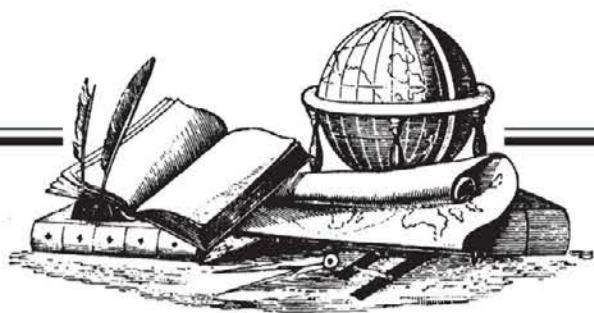
Deželni odbornik Gianni Torrenti je znova obljubil, da namerava deželna vlada v sklopu rebalansa proračuna dodeliti "nekaj sredstev za rešitev določenih manjših težav, ki so prisotne v ustanovah in organizacijah slovenske jezikovne skupnosti".

Trenutno predvideni dolg Zadruga - zaradi reza javnih prispevkov - znaša

117.500 evrov

Upravni odbor aktivno išče pot iz kriznega stanja, brez pomoči pa nikakor ne bo zmogel sam.

Izvršni odbor SSO zaskrbljen za prihodnost

Reforme za ali proti

Ob ustanovitvi tržaškega knjižnega središča

Naj se ne pozabi na Katoliško knjigarno!

V torek, 10. junija, je bilo v Trstu ustanovljeno Tržaško knjižno središče, za vzpostavitev katerega so si, od zaprtja znamenite Tržaške knjigarne aprila letos, prizadevali celotna slovenska skupnost v Italiji, Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, Ministrstvo za kulturo in Javna agencija za knjigo. Začetna finančna sredstva za ustanovitev podjetja je prispeval Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu. Sedaj potekajo konkretni pogovori glede ureditve ustreznega prostora, ki so ga že našli v središču mesta, a odgovorni želijo, da se o njem še ne piše, dokler ne bodo dela v končni fazi.

Na Generalnem konzulatu RS v Trstu so se 10. junija predstavniki Založbe Mladika, Založništva tržaškega tiska in Katoliške knjigarne udeležili strokovnega posveta o vlogi, pomenu, razvoju in načinu delovanja knjižnih središč in knjigarn v našem zamejskem prostoru. Strokovni posvet, ki je del dogovora o sodelovanju pri vzpostavitvi Tržaškega knjižnega središča, sta v sodelovanju z Generalnim konzulatom pripravila Javna agencija za knjigo in Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu. Aleš Novak, Mitja Čander, Saša Vodovnik, Dejan Podgoršek in Irena Vadnjal so predstavili svoje poglede in izkušnje, vizijo delovanja, predvsem pa pri-

hodnje vsebine, s katerimi dobiva Tržaško knjižno središče kot kulturni center širši pomen. Precej časa so namenili izzivom, s katerimi se danes soočajo knjigarne, ter možnostim financiranja kulturnih programov.

Po posvetu so sogovorniki tudi nakazali rešitev za zagotovitev šolskih učbenikov za naslednje šolsko leto, piše v sporočilu

blema Tržaškega knjižnega središča, ki je gotovo pomembno za slovensko prisotnost v Trstu, pa ne moremo mimo dejstva, da bo novo knjižno središče nastalo z denarjem, ki ga bo dal Urad, a ga bosta prispevali tudi obe krovnii organizaciji Slovencev v Italiji, kar pomeni, da bo del denarja, ki je bil prej namenjen drugim ustanovam in dejavnostim, sedaj šel za novonastalo knjižno središče v Trstu.

Kolikor nam je uspelo izvedeti, je bil na srečanju v Trstu govor o tem, kakšna naj bo nova knjigarna, novo knjižno središče, ki naj bo sodobno urejeno, naj poleg knjig ponuja tudi možnost organiziranja srečanj z avtorji, pravljičnih uric za najmlajše bralce, kot naj bo v njem tudi razvita razstavna dejavnost, naj ima torej vse tiste značilnosti, ki jih Katoliška knjigarna v Gorici že ima in se kljub temu nahaja v težavah predvsem zaradi dejstva, ker ljudje vse manj kupujemo knjige, v Gorici pa je stanje še hujše kot v Trstu zaradi bližnjih slovenskih knjigarn na razdalji slabega pol kilometra.

Prav je, da se Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu zaveda pomena in vloge Katoliške knjigarne, ki ji mora absolutno pomagati, kot sedaj pomaga pri ustanavljanju Tržaškega knjižnega središča!

Jurij Paljk

Urada Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu, ki ga povzemamo. Že dejstvo, da so bili ne sestane v Trst prvič povabljeni tudi predstavniki goriške Katoliške knjigarne, ki še deluje, kljub hudemu finančnemu položaju, v katerem se je znašla tudi zaradi klestenja finančne pomoči iz Slovenije, daje upanje, da se ob reševanju problema Tržaškega knjižnega središča vsi zavedajo pomena Katoliške knjigarne v Gorici, ki ne more ostati pastorka, čeprav je prav skromno in urejeno poslovanje v Katoliški knjigarni omogočilo, da je danes še živa in dejavna. Ko se veselimo reševanja pro-

Izvršni odbor SSO je zasedal v sredo, 11. junija, na sedežu v Trstu in namenil večji del srečanja porazdelitvi deželnih sredstev; za to je prejšnji teden dala posvetovalna deželna komisija za Slovence pritrdilno mnenje. Ugotovljeno je bilo, da so novosti, ki jih uvaja predlog porazdelitve deželnega odbornika Giannija Torrentija, prizadele organizacije v sklopu Sveta slovenskih organizacij. Trije predstavniki SSO v deželni komisiji pa so dali predlogu pritrdilni glas iz-

bine, ki zadevajo slovenske organizacije in društva.

Predsednik Drago Štoka je prisotnim članom izvršnega odbora poročal tudi o številnih dopisih s strani članic SSO. V njih se članice, predvsem SCGV Emil Komel in Zadruga Goriška Mohorjeva, ki izdaja Novi glas, resno sprašujejo o prihodnosti in o nevarnosti, da se po desetletjih bo-

Gianni Torrenti

gatega delovanja prekine pomembno poslanstvo za slovensko narodno skupnost in širši družbeni okvir. Zaskrbljena pisma s strani članic so vsekakor pozitivno dejstvo, tudi ker potrjujejo umesnost alternativnih predlogov, ki so jih podali predstavniki SSO na zasedanju komisije, a niso bili upoštevani. Pri tem gre podčrtati, da je tednik Novi

glas eden redkih, če ne celo edini primer danes tako zelo opevanega in iskanega združevanja, saj je nastal leta 1996 z združitvijo Katoliškega glasa in Novega lista.

V razpravi, ki je sledila predsedniškemu poročilu, so se člani izvršnega odbora Sveta slovenskih organizacij dotaknili tudi dveh poviškov sredstev za Primorski dnevnik in ZSSDI. SSO podpira stališče, da je manjšinski dnevnik bistvenega pomena za slovensko narodno skupnost v FJK, kot tudi, da si športna društva in organizacije zaslužijo večjo

podporo. Tako slovenskemu jeziku, še posebno v mladinskih kategorijah, se ne moremo odpovedati. Pri tem pa se SSO sprašuje o nujnosti takšnega načina poviška teh dveh prispevkov, ki je dejansko spremenil način porazdelitve in nesorazmerno zmanjšal sredstva drugim organizacijam, še najbolj članicam SSO.

SSO je zato zaskrbljen, da bodo taki nadaljnji koraki, sicer potrebne reforme financiranja slovenskih organizacij in ustanov, potekali na tak način. Pluralnost, ki je tolikokrat poudarjena kot potreba in temelj naše družbe, se mora jasno kazati tudi v civilni družbi slovenske narodne skupnosti v FJK.

Predsednik Štoka je odbornikom še poročal o srečanju z novim županom občine Naborjet Borisom Preshernom; pogovarjala sta se o tem, kako nujno je, da se ohranijo tečajji slovenskega jezika, za kar pa mora poskrbeti Dežela FJK, saj je jezikovna raznolikost Kanalske doline zgodovinsko in kulturno bogastvo.

Drago Štoka

ključno zaradi obveze odbornika Torrentija, da zagotovi sredstva, ki bodo omilila dodatne reze, poleg tistih, ki so jih slovenske organizacije že utrpeli pri izidu razpisa za leto 2014 s strani Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu. Do izraza pa je prišla tudi neuravnotežena sestava posvetovalne deželne komisije. Vprašati se je namreč treba, ali je smiselno, da komisariji, ki predstavljajo izvoljene javne upravitelje in šolstvo, na tako opredeljen, v določeni meri morda že vnaprej določen, način posegajo v vse-

Povejmo na glas

Kralj nogomet in odpor revnih

Še pred enim letom ni bilo mogoče niti pomisliti, da bi se v Braziliji, tej deželi nogometa, dvignili protesti zoper svetovno prvenstvo, ki se je pričelo prejšnji teden. Ko je bilo namreč pred sedmimi leti Braziliji podeljeno svetovno prvenstvo, so bile navdušene kar tri četrtine prebivalstva, sedaj to velja le za polovico. In že pred časom so se pričeli javni odpori z manifestacijami, stavkami in kar ostrimi soočenji s policijo. Velik del dežele nogometa ne sprejema prireditve kot veličastnega dogodka kruha in iger, ki naj pomagajo pozabiti na težave življenja. Problem je sedaj kruh kot vsesplošen simbol tiste ravni bivanja, ki ga igre kot zabava ne odtehtajo več. Gospodarska rast skoraj dvesto milijonske države se je praktično ustavila, pod pragom revščine živi petnajst odstotkov ljudi, korupcija kot vse bolj razširjen planetarni pojav je vsem na očeh, istočasno pa se bogati sloj krepi in postaja vse bogatejši, kar je tudi vse bolj razširjen planetarni pojav. In če k temu dodamo podatek, da bo izvedba prvenstva stala enajst milijard ameriških dolarjev, nemara bolj razumemo proteste, ki v prvi vrsti zahtevajo gradnjo šol in bolnišnic. Največje mesto San Paolo, z okoliškim prostorom šteje okrog dvajset milijonov ljudi, menda vsak dan rojeva nove milijonarje, medtem ko je v njem kar šestindvajset milijarderjev ali sedem več kot pred letom dni. Promet je neurejen, gneče in zastoji na cestah so nepopisni, vendar si bogati lahko privoščijo prevoz s helikopterji, ki

jih je štiristo in še nekaj več. Skoraj polovica prebivalcev živi v pogojih, ki so označeni z zloglasno besedo favelas, kar pomeni veleme-stna območja na robu revščine ali pod njo. V tej luči je razsipen blišč svetovnega prvenstva, pa čeprav gre za nogomet, dobesedno norčevanje, ki ga odrinjene množice pač več ne prenašajo. Razumelo so, v kakšno smer gre razvoj tega časa, ki bo še naprej bogatil bogate, tistim pa, ki to niso, gotovo ne bo dal lepše prihodnosti. Obratno, njihove življenjske razmere bo slabšal oziroma jih vse bolj potiskal v kruto pomanjkanje. In tako se je prireditve, ki naj bi bila državi v čast in ponos, spremenila v zrcalo nelepkih življenjskih razmer, v katerih živijo milijoni. Kako si torej takšna in še kakšna druga država predstavlja svojo čast in na kaj naj bi bila ponosna, če ni poskrbela za svoje državljane? Kaj nihče, ampak prav nihče, ne jemlje resno trditve papeža Frančiška, da je Kristus v favelas, se pravi med revnimi, in da bi lahko našli svojo rešitev prav tam, v favelas? V vsakem primeru je rešitev in celo odrešitev v tem, da tisti, ki imajo ali imamo dovolj, nekateri celo preveč, sli v favelas kjer koli in se za tamkajšnje ljudi zavzeli. Zavzeli z neposredno pomočjo ali z istosmiselnimi ukrepi v parlamentu z zakonodajo - to bi bila istočasna rešitev revnih in vseh, ki to nismo. Seveda bomo tekme gledali, a protestov zoper prvenstvo verjetno ne bomo pozabili, vsaj upati je tako.

Janez Povše

Deželni svet FJK je sprejel zakon za zaposlovanje za določen čas

Jezikovna okenca

Deželni svet FJK je sprejel po urgentnem postopku zakon, ki vsebuje vrsto nujnih ukrepov v zvezi z zaposlovanjem za določen čas v krajevnih javnih upravah. Deželni zakon odgovarja tako na hude težave po nedavni razsodbi ustavnega sodišča, ki je razveljavilo

prvimi žrtvami je bilo tudi delovanje jezikovnih okenc, ki na osnovi državnih in deželnih zaščitnih zakonov jamčijo spoštovanje osnovne pravice, da se pripadniki priznanih narodno-jezikovnih manjšin na javno upravo lahko obračajo v lastnem jeziku. "Znašli smo se tako v para-

službami, marsikje jamčijo pogodbe na določen čas, saj so temu namenjena finančna sredstva vezana na letne projekte, ki so po definiciji, seveda, terminski. Brez terminskih pogodb bi tako odpadla zakonsko in pravzaprav ustavno zajamčena pravica, javnim upravam (Pokrajnam, Občinam, nekdanjim Gorskim skupnostim) pa bi bilo istočasno onemogočeno, da koristijo temu namenjena sredstva na osnovi zaščitne zakonodaje", je poudaril deželni svetnik SSK Igor Gabrovec, ki je v dogovoru tudi s kolegom Stefanom Ukmarjem (DS) pripravil dopolnilo zakona. "Pričakovati je, da bo novi deželni zakon potrdila in sprejela tudi rimska vlada, saj bo drugače postavljen pod vprašaj sam smisel zaščitnih zakonov in po-

sredno spoštovanje mednarodnih sporazumov, ki zavezujejo Italijo", pravi podpredsednik deželnega sveta Igor Gabrovec.

deželni zakon o javnem zaposlovanju iz leta 2010 in s tem tudi v naši deželi uvedlo zelo stroge količnice in omejitve na tem področju. Med

doksalni situaciji, ki je značilna za ta čas v tej državi. Pravico do dvojezičnosti v javni upravi, začeni s jezikovnimi okencami in prevajalskimi

TRST Predstavili so novo abonmajsko sezono SSG

"... hodil sem, kamor je držala moja pravična pot"

Namerili ste se hlapce v lju-di izpreobračati; pot je težavna in gre v kolobarju, nikoli je ne boste premerili do konca... Pa če je ne premerim do konca – hodil sem, kamor je držala moja pravična pot. (I. Cankar, Hlapci)

V tem citatu se zgošča idejna zasnova, ki je umetniško vodjo Slovenskega stalnega gledališča Diana Koloini vodilo v zasnovo prihodnje sezone slovenskega teatra v Italiji. To je storila še zadnjič, saj jo bo v kratkem – kot je na predstavitveni tiskovni konferenci v gledališču na ul. Petronio v četrtki, 12. junija, napovedala predsednica SSG Breda Pahor – nadomestil nov umetniški koordinator. Iztekajoča se sezona je bila za SSG dokaj težavna zaradi sporov znotraj vodstva, ki so pred nekaj meseci privedli do zamenjave predsednika (oziroma predsednice) in posledično do potrditve Koloinijeve na svojem mestu, sicer le za nekaj mesecev. In prav zato, da bi iz Trsta odšla z mirnejšo dušo, si je Diana Koloini na koncu tiskovne konference vzela nekaj časa, da bi prisotnim na neposreden način podala svoje misli glede poslanstva SSG v našem prostoru. V zadnjih dveh letih, kolikor je vodila umetniško linijo teatra, je poglobljeno spoznala težke okoliščine, v katerih deluje gledališče samo. Prepričana je, da je dobro delala in dosegla dobre rezultate. Hkrati pa ne more mimo ugotovitve, da se nositelji osrednje nevarnosti za SSG ne nahajajo v morebitnih nacio-

jevanje nove Evrope v času tik pred začetkom prve svetovne vojne. Zgodba o mlademu Hansu Castorpu, ki pride v mondeno višinsko zdravilišče za štirinajst dni obiskat bolnega bratranca, a tam še sam zbolil in ostane kar sedem let, je izhodišče za kar najbolj kompleksno pripoved o stvareh telesa in duha. Bolezen je tu morda metafora, vsekakor pa roman o dozorevanju mladeniča razkriva predvsem podobo (tudi našega) bolnega sveta propadajočih vrednot. Delo nemškega Nobelovca je dramatizirala Katarina Pejović, režija pa je zaupana Mateji Koležnik. Upri-zoritev na velikem odru nastaja v koprodukciji z ljubljansko Dramo, s katero se nadaljuje sodelovanje po izjemno pozitivni izkušnji ob uprizoritvi Handkejeve koroške epepeje Še vedno vihar. Tudi tokrat bodo zasedbo sestavljali člani stalnih ansamblov obeh gledališč. Posebno navdušenje vlada za koprodukcijo med SSG in Stalnim gledališčem FJK Rossetti, ki bo prav tako meseca novembra na malem odru v sodelovanju z združenjem Casa del lavoratore teatralne obrodila predstavo 1914-1918 Trst, mesto v vojni. Delo bo pod režijskim vodstvom Igorja Pisona povezovalo tudi dve besedili in dva avtorska pogleda. V dvojezični uprizoritvi bosta namreč prepleteni izvorni besedili Marka Sosiča Kaker v snu (Come nel sonno) in Carla Tolazzija Farina, castagne e gesso: il pane dell'attesa (Moka, kostanji in kreda: kruh pričakovanja). Vsako na svoj način predstavlja doživljanje vojnega časa: z uprizorjenjem vsakdanjega življenja v mestu, zaznamovanem z

godo boga Jupitra, ki v zapeljevanju zveste Alkmene prevzame podobo njenega moža, potem pa pričakuje tudi resnično ljubezen, je spletel v silovito igro dvojniki, zmede, vprašanj in zablod. V njej je pod vprašaj postavljena identiteta bogov in junakov, a tudi služabnika, ki mu je lastna resnica (pa tudi ženina zvestoba) enako pomembna kot gospodarju. Vprašanj je veliko, resnica samo ena – ljubezen, vse skupaj pa je zelo duhovito. Klasična komedija je pritegnila enega najbolj avtoritativnih slovenskih režiserjev mlade generacije, Marka Čeha, ki jo bo uprizoril s skoraj celotnim igralskim ansambлом SSG. Ivan Cankar je v drami Hlapci izlil vse svoje razburjenje in ogorčenje po deželnozbornih volitvah leta 1907, na katerih so zmagali klerikalci. Tedanja cenzura je dramo oklestila na 62 mestih, zato do konca prve svetovne vojne ni bila uprizorjena. Prvo uprizoritev je doživela leta 1919 v Trstu, kjer bo ponovno zaživela v tej sezoni na velikem odru Kulturnega doma meseca marca 2015 v režiji Sebastijana Horvata. Cankarjevo besedilo se nam vedno pokaže kot sveže, živo, aktualno, celo udarno, predvsem pa nujno. Očitno je znal pisati o stvareh, ki jih Slovenci ne znamo preseči, zato nas njegove drame še vedno bolj, navdušujejo in ostrijo. Ob stalnih članih igralskega ansambla SSG bodo z njim tudi trije mladi, sveži in obetavni igralci, doma s Tržaškega: Patricija Jurinčič, Matija Rupel in Jure Kopusar. Niz hišnih uprizoritev bo na malem odru meseca maja 2015 skle-

nalističnih stališčih, v politiki večinskega naroda ali v finančnih težavah, ampak znotraj same manjšinske skupnosti, ki bi morala skrbeti zanj. O tem, kdo so ti negativni akterji, se ni izrekla. Odhaja torej razočarana in zaskrbljena, sicer upa, da se bo skupnost zavedala pomena, ki ga gledališče ima. SSG mora biti prostor, ki spodbuja umetnost, ne pa osebne, partikularne in politične interese. Koloinijeva je vztrajala v simboliki Cankarjevih besed, ki nakazujejo premočrtnost do lastnih idej. Po tem principu je namreč zasnova prihodnje sezone, ki bo poleg dramske vrhunca besednega umetnika z Vrhnike v osnovnem programu ponudila abonentom še štiri nove uprizoritve. Niz predstav, zlasti prvih dveh, bo sicer uglašen na obhajanje spomina na stoletnico začetka prvega svetovnega konflikta. Sezono bo namreč meseca novembra odprla dramatisacija znamenitega romana Thomasa Manna Čarobna gora, ki tematizira ro-

blizino fronte, in pa s poetično refleksijo posameznikov, soočenih z veliko katastrofo. Pri tem je gledališče ponosno na sodelovanje gledaliških umetnikov iz Trsta; o dogodkih, ki so nekoč razdvajali, je zdaj mogoče govoriti v predstavi, ki jo italijanski in slovenski ustvarjalci ustvarjajo skupaj. Načrt je na tiskovnem srečanju pozdravil predsednik Rossettija Miloš Budin: "Tako sodelovanje med slovenskim in italijanskim gledališčem doživljam po eni strani kot normalno, po drugi strani pa s kančkom ganjenosti", je dejal. Poudaril je, da je še kako prav, da sta mesto in njegove kulturne institucije poklicane sodelovati pri takih načrtih, ki dejansko rušijo meje in gradijo mostove. "Naša je dožnost, da po tej poti nadaljujemo", je dejal. Januarja prihodnje leto bo na malem odru zaživela zgodba o Amfitrionu. Z njo so se ukvarjali številni komediografi, že od antike dalje, najbolj bleščeč med njimi pa je še vedno Moliere. Ljubezensko pri-

nila praižvedba komedije Vinka Möderndorferja Obiski, ki jo bo režiral sam avtor. Na obiskih, ki so protagonistom zagatni, gledalcem pa zabavni, se mlada zaljubljenca srečujeta s svojima samskima staršema: ob posesivnosti matere samohranilke in ovdovelega očeta mladenke, njunih predsodkih in zadregah se z varne razdalje lahko zabavamo vsi. Pri tem pa lahkotna komedija pronicljivo spregovori še o drugih stereotipih, večnih problemih in težavah življenja v teh krajih.

/str. 15
Igor Gregori

Okrogel življenjski jubilej prof. Lojzke Bratuž

Še na mnoga zdrava, ustvarjalna leta!

Prav na dan izida tokratne številke Novega glasa slavi svoj okrogli življenjski jubilej prof. Lojzka Bratuž, v zamejstvu, na širšem Goriškem, pa tudi v osrednji Sloveniji dobro poznana raziskovalka predvsem na področju literarnih ved. Prav za to njeno delo, ker je kot doktor modernih leposlovnih z raziskovanjem pripomogla k vzpostavljanju in ohranjanju skupnega narodno-kulturnega prostora obeh Gorici in Goriške, ji je v lanskem septembru ob občinskem prazniku župan MO Nova Gorica Matej Arčon podelil naziv častne občanke Mestne občine Nova Gorica. Predsednik RS dr. Janez Drnovšek pa jo je l. 2004 odlikoval z redom za zasluge pri uveljavljanju, razvijanju in širjenju slovenske kulture in jezika v Italiji ter za znanstveno-strokovno delo. Prof. Lojzka Bratuž je res vredna vseh teh priznanj, saj je več kot petdeset let svoje življenjske moči predano namenila literarnozgodovinskemu delu. Ti njeni raziskovalni sadovi so vidni in trajno zapisani v 160 objavah. Med temi je kar 44 knjižnih del, pri katerih je bila avtorica ali soavtorica (*Dr. Karel Štrekelj, K. M. Attems - Slovenske pridige, Gorica v slovenski književnosti, Dopisovanje K. M. Attems s Petrom Pavlom Glavarjem, Gorizia nella letteratura slovena, Manoscritti sloveni del Settecento, Goriška knjiga, Iz goriške preteklosti, Iz primorske kulturne dediščine ...*). Kakovost njenega raziskovalnega in pedagoškega dela je v lanskem decembru v Gradu Kromberk na posebnem torkovem večeru, posvečenem ravno njej, poudaril prof. Zoltan Jan, ki je tudi opozoril na njeno dolgoletno poučevanje na videmski univerzi in na sloveskih višjih šolah v Gorici. Prof. Lojzka Bratuž si je tudi prizadevala za poimenovanje slovenskih šol v Gorici po slovenskih avtorjih in večkrat pripravljala lepe, tematsko poglobljene šolske radijske oddaje. Sodelovala je pri nelahkem sestavljanju marsikaterega šolskega berila in napisala več kot 40 gesel za Primorski slovenski biografski leksikon, ki ga je izdala Goriška Mohorjeva družba. Bila je več let odbornica Slavističnega društva Trst-Gorica-Videm in vselej zelo dejavno sodelovala pri vsem, kar je društvo prirejalo. Vse navedeno in še marsikaj je splošno znano v strokovnih literarnih krogih, kjer pa verjetno mnogo manj poznajo njeno tiho, skrito razdajanje za "narodov blagor" in Bogu v čast. Prof. Lojzka Bratuž, ki se je rodila v Gorici 19. junija l. 1934 pesnici Ljubki Šorli in skladatelju Lojzetu Bratužu, ki sta le za zelo kratek čas uživala družinsko srečo, je tako rekoč že z materinim

mlekom vrskala vase tudi ljubezen za glasbo. Njena ljubljena mati Ljubka Šorli se je dejavno ukvarjala z glasbo, saj je poleg tega, da je vodila zbor v domačem Tolminu, bila dobra violinistka; nekaj let je to glasbilo poučevala tudi na SCGV E. Komel v Gorici. O Lojzetu Bratužu pa je splošno znano, kako je bil ves predan cerkveni, pa tudi posvetni glasbi. Zato ni čudno, če sta se tudi hčerka Lojzka in sin Andrej navdušila zanj in se že od mladih nog

zavzetosti vzljubile zborovsko petje, smo ji nekdanje pevke neizmerno hvaležne. Na sedežu Marijine družbe v Gorici je za "božji lon" dolgo vrsto let deklica in najstnice tudi poučevala klavir. Z veseljem in skrbjo jih je pripravljala na vsakoletne nastope in bodrila pri učenju tega glasbila, v znanju katerega je zelo spretna. To svojo ljubezen do glasbe še zmeraj požrtvovalno in nesebično razdaja z orgljanjem v goriški cerkvi sv. Ignacija pri

učila klavirja, potem pa še orgljanja. Prof. Lojzka Bratuž je že kot mlado dekle vodila otroški pevski zbor v Tolminu, kamor se je zatekla z materjo Ljubko Šorli in bratom Andrejem v vojnem času, potem ko je okrutni fašistični škorenj strl mlado življenje njenega očeta Lojzeta in za več časa v ječo in taborišče zaprl njeno mater Ljubko. Ko so se vrnil v Gorico, je od l. 1950 več kot dvajset let vodila ženski pevski zbor Marijine družbe in vsak dan ob zori v mesecu maju orglala pri šmarnicah in spremljala petje pri mesečnih shodih Marijine družbe ter z orgljanjem plemenitila vstajenjske maše v goriški stolnici. Za ženski pevski zbor Marijine družbe, čeprav smo ga v zadnjih letih sestavljale glasovno bolj skromne pevke, se je zelo trudila, da je izbirala take skladbe, predvsem bolj sodobnih avtorjev, ki jih drugi pevovodje niso namenjali svojim pevcem. Tako ji je bil pri srcu ta zbor, da nas je mladoletne pevke prišla iskat z avtom na dom in nas vozila na vaje v prostore Marijine družbe na Placuti in nas seveda po vajah spet pripeljala varno domov. Za vso to prijaznost in uslužnost ter tudi za to, da smo ob njeni

slovenski sv. maši ob deveti uri. Z večšo roko marsikdaj zakriva "skripajoče" petje nas "travniških" pevcev in bogati maše s svojim ubiranjem tipk na orglah, pri katerih se je pred njo dolga leta razdajal brat prof. Andrej, dokler ga ni nenadna smrt v novembru l. 2011 iztrgala iz naše sredine. Prof. Lojzka Bratuž je bila vrsto let tudi predsednica Združenja cerkvenih pevskih zborov v Gorici. Vedno je bila in je še prisotna na raznolikih kulturnih prireditvah, ki jih tudi v teh časih hude krize prirejajo naša kulturna društva. Večkrat se je s svojimi tehtnimi zapisi, tudi o našem maternem jeziku, ki ga vse premočno pozorno in ljubeče gojimo, oglašala v Novem glasu. Za vse, kar je žlahtnega namenila naši narodni skupnosti, smo ji vsi neizmerno hvaležni in ji želimo, da bi jo dobri Bog še veliko let ohranil med nami in ji naklonil še veliko življenjskih sokov, da bi njen raziskovalni izvir ne usahnil, tako da bi se še lahko srčno predajala literarno raziskovalnemu delu in ustvarjanju. Vse najboljše, draga prof. Lojzka Bratuž!

Iva Koršič

S 1. strani

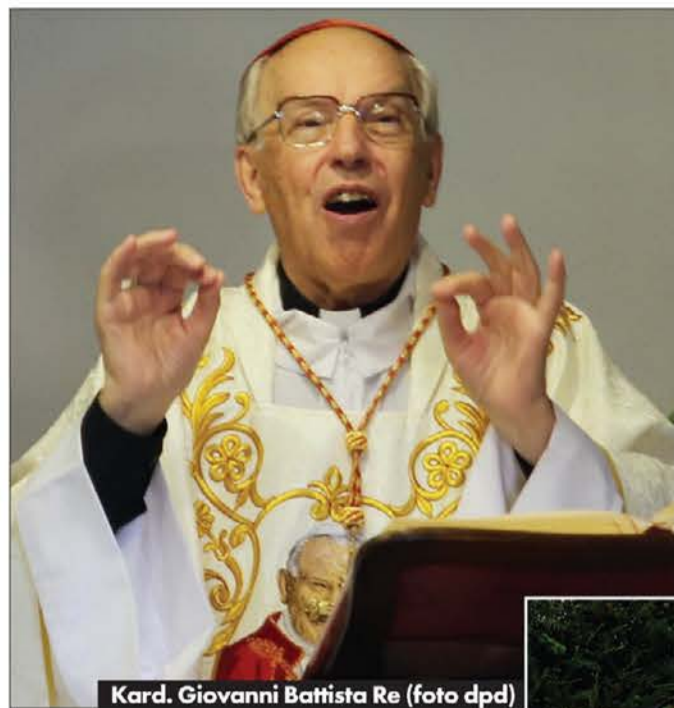
Dragi bralci, tu smo...

Lahko bi naštevali v nedogled, a se sami sprašujemo, kakšen smisel ima vse to, če za nagrado za take napore dobiš še po glavi! Vam, drage bralke in dragi bralci, še posebej naročnice in naročniki, obljubljam, da bomo nadaljevali delo, kot

bomo tudi v prihodnje skušali razumeti upravičene in neupravičene kritike z vseh strani. Z vašo pomočjo bomo vztrajali še naprej, ker smo pravzaprav tu le zaradi vas, drage naročnice in naročniki! Ostanite nam zvesti!

GORICA Kardinal Re je izročil klarisam relikvijo sv. Janeza Pavla II.

Karol Wojtyła, človek molitve in dejanj

Kard. Giovanni Battista Re (foto dpd)

Desno zgoraj: oltar v kapeli. Levo spodaj: kip sv. papeža v belem mramorju na vrtu samostana pred kapelo

“Totus tuus” je geslo, po katerem je bil znan veliki častilec Marije, sveti papež Janez Pavel II. Naziv *Totus tuus Maria* nosi tudi goriški samostan klaris na Trgu sv. Antona, nasproti palače Lantieri v samem mestnem središču. V samostanski kapeli, ki je podnevi tudi odprta vernikom, je bilo prejšnjo soboto, 14. junija zjutraj, prav posebno slavje. 80-letni kardinal Giovanni Battista Re je redovnicam kontemplativnega reda, ki živijo v klavzuri, ločene od sveta, prinesel relikvijo Karola Wojtyły (“Ex Sanguine Papae Sancti Joannis Pauli II”); samostanu jo je želel podariti dolgoletni osebni tajnik poljskega papeža in sedanjí poljski Stanislaw Dziwisz, saj so goriške klarise ostale na poseben način povezane s sv. Karolom Velikim in poljsko Cerkvijo na sploh. Tako bo relikvija ostala v Gorici, shranjena na vrhu kamnitega loka nad glavnim oltarjem kapelice, kjer jo bodo verniki lahko častili. Kardinal je med homilijo seveda spregovoril o sv. Janezu Pavlu II., papežu, ki ga je dobro poznal, saj ga je prav on leta 1987 posvetil v škofa, leta 2001 pa imenoval za

kardinala. Wojtyła je presenečal z globino svojih misli, “bil je mislec in filozof”. Presenečal je s svojo klenostjo: “Ni bil človek dvojni, bil je trden in negotovosti. Bil je trden človek, ki je trdnost in gotovost vzbujal tudi v drugih”. Presenečal je, ker je imel poseben dar: nagovarjati množice ljudi. “Velik dar je bil tudi poznanje različnih jezikov”. Presenečal je čar, ki ga je znal posredovati mladim. “Se najbolj pa me je vedno presenečala intenzivnost njegove molitve”, je dejal kard. Re. “Svet je cenil papeža Janeza Pavla II. za vse to, kar je naredil, za njegova dejanja in besede. V njegovi miselnosti pa je imela nad vsem drugim prednost molitev”. V prvi vrsti je bil človek molitve. Prav

bil zelo zbran, “imel je izredno sposobnost koncentracije”. Čas je tekel, ne da bi on to opazil; “med molitvijo se je okrog njega lahko dogajalo karkoli, a nič se ga ni dotikalo”. Ogromno je molil; to je počenjal celo med pisanjem, ko je npr. namesto številki strani na gornji rob strani pisal besede iz molitev ali litanijs, kot bi hotel tudi svoje pisanje izročiti Gospodu in Mariji. “Bil je odločen človek, in vendar v sprejemanju pomembnih odločitev dokaj počasen”, saj je

hotel, da bi bile take odločitve zrel sad molitve. Na svoj klečalnik je nosil listke ljudi, ki so ga prosili za molitev, pa tudi snopiče s podatki o pomembnih zadevah, o katerih je moral odločiti. Molil je tudi za ljudi, ki jih je srečeval. Tri tedne po padcu Berlinskega zidu je prišlo do zgodovinskega srečanja med Wojtyłom in Gorbačovom; papež se mu je približal z besedami: “Na to srečanje sem se pripravil z molitvijo za vas”. Duhovnikom je vedno dopovedoval, da je čas molitve najbolje izkoriščen čas, “vir rodovitnosti vseh drugih dejanj”. Bil je tudi velik človek dejanj; motivacija katerekoli njegove geste pa je bila vedno religiozna: v svetu je hotel prebuditi občutek za Božje, ljudi je spodbujal, da bi se otresli strahu. Kristjane je pozival, naj se ne bojijo biti to, kar so, in naj branijo krščanske vrednote. “Boril se je proti komunizmu,

toda nikdar zaradi političnih razlogov. Nikdar se ni obnašal kot politik. Proti komunizmu se je boril, ker je zatiral človekovo svobodo”. Največ naporov je vložil v prizadevanja, da bi čim več ljudi približal Bogu in da bi “prinesel” Boga v svet, “da bi Bog imel ‘državljanstvo’ v sodobnem svetu”. Ob izvolitvi je bil krepak in čvrst in je kot tak posredoval močno sporočilo; prav tako močan nauk pa je podaril ljudem v zadnjih letih, z boleznijo in smrtjo: “Življenje je vredno, da ga živimo do konca”. S težavo je hodil in celo govoril, “najbolj pa me je presenetil, ker se ni nikdar bal smrti”. Zanj je bilo jasno, smrt je prehod, skozi katerega gremo k Bogu. To je velik nauk “v času, ko ne govorimo o večnem življenju, ker se tega bojimo. Že misel na večno življenje je postala šibka, saj pričakujemo vse zgolj od sedanjega življenja na tej zemlji”, je še dejal kard. Re, ki je na koncu izrazil željo, “da bi pričevanje sv. Janeza Pavla II. razsvetlilo življenjsko pot vsakogar”.

DD

Dne 27. junija 2014 v Kopru Odličje Sv. Cirila in Metoda uredniku Silvestru Čuku

V petek, 27. junija, bo koprski škof dr. Jurij Bizjak ob 12. uri v prostorih Skofjskega ordinariata v Kopru izročil odličje sv. Cirila in Metoda dolgoletnemu uredniku revije Ognjišče msgr. Silvestru Čuku, ki se je rodil 1. januarja 1940 v kraju Lome pri Črnem Vrhu nad Idrijo čevljarju Jožefu in Ivani Čuk. Priznanje podeljuje Slovenska škofovska konferenca.

Da ga podeli Silvestru Čuku, je sklenila na svoji 80. redni seji 5. maja v Ljubljani.

Utemeljitev priznanja

Škof Janez Jenko je na priporočilo profesorjev teološke fakultete, vodstva bogoslovnega semenišča in posameznikov imel namen poslati Silvestra Čuka na nadaljnji študij v Rim. Takratne oblasti mu niso dale potnega lista za odhod v tujino. Kot nedeljski kaplan v Postojni je sodelo-

val pri nastajanju župnijskega lista Farno ognjišče, iz katerega je nastalo Ognjišče. Bil je njegov prvi lektor, grafični oblikovalec, pisec člankov in prevajalec. Ker ni mogel iti v Rim, mu je škof zaupal upravo župnij Slivje in Brezovica, ker je tamkajšnji župnik zbolel. Maja 1966 je imel težko prometno nesrečo, zaradi katere se je zdravil v bolnišnici v Izoli skoraj eno leto. Po svojih močeh je tudi iz bolniške postelje pomagal pri urejanju Ognjišča, ki je med tem časom preneslo svoje uredništvo v Koper.

Po rehabilitaciji ga je škof Janez Jenko na prošnjo uredništva imenoval za ‘desno roko’ glavnemu uredniku Francu Boletu. S svojim enciklopedičnim znanjem, temeljitim poznavanjem slovenskega jezika in znanjem več tujih jezikov, je veliko pripomogel k razvoju in ugledu Ognjišča. Za vsako številko napiše veliko člankov, zlasti s področja kulture. Napisal je več knjig, veliko jih je prevedel za naše izdaje in lektoriral je knjige, ki smo jih pripravljali za tisk. Leta 1985 je dobil odlikovanje papeškega kaplana z naslovom monsinjor. Od leta 1971 je nedeljski duhovni pomočnik v Izoli.

S tem priznanjem bi Cerkev na Slovenskem vsaj delno priznala in nagradila njegov trud in zvestobo.

Predsednik Tiskovnega društva Ognjišče msgr. Franc Bole

Knjižna novost

Izšlo je delo Huga Svetoviktorskega in knjiga o Boetiju

Narodna in univerzitetna knjižnica ter Inštitut za preučevanje krščanskega izročila sta izdala zbornik prispevkov s simpozija o rimskem filozofu Boetiju z naslovom Boetij, dediščina in izziv ter knjigo Huga Svetoviktorskega Didascalicon: O bralskem prizadevanju. Zbornik simpozija je nadaljevanje Boetijeve knjige Tolažba filozofije, ki je izšla ob simpoziju leta 2012. Boetij je živel neke med letoma 480 in 525. Izhajal je iz rimske

patricijske družine in bil deležen dobre izobrazbe. Opravljal je javno službo in postal minister na dvoru vzhodnogotskega kralja Teodorika Velikega, ki ga je pozneje vrgel v ječo in usmrtil. V ječi je napisal svoje osrednje delo Tolažba filozofije. Snov je Boetija tako kot v svojem referatu Igor Škamperle označil za zadnjega modreca antike in prvega filozofa srednjega veka.

Knjiga vsebuje še referate Mirana Špeliča, Matjaža Vesela, Matica Kastelica, Giovannija Grandija, Borisa Šinigoja, Nataše Golob, Alena Širca, Sonje Svobljak, Neže Zajc, Tadeja Rifla, Petre Jager, Milosava Gudoviča, Damjana Hledeta in Marka Uršiča. K delu je dodano pismo Tineta Hribarja Kocijančiču in prevod izbranih Boetijevih poezij, ki je delo Primoža Simonitija. Hugo Svetoviktorski je predstavnik renesanse 12. stoletja, časa velikega intelektualnega vrenja in vzpostavitve dveh intelektualnih vej - duha racionalizma, ki ga je posebej filozof Peter Abelard, in tradicionalne meniške teologije z glavnim predstavnikom sv. Bernardom iz Clairvauxa. Med obema skrajnostima je delovala opatija Sveti Viktor, ki jo je ustanovil Viljem iz Champeauxa. Najpomembnejši akter te šole je bil prav Hugo Svetoviktorski, je pojasnil Kocijančič, ki je prevedel njegovo delo Didascalicon in mu dodal uvod. Delo je po Kocijančičevem mnenju pomembno tudi s filozofskega vidika, saj se avtor sprašuje o smislu in smotru delovanja posameznikov. H knjigi je dodan še komentar Ivana Illiča z naslovom V vinogradu besedila, ki ga je prevedel Širca.

Andrej Vončina

Onkraj mita novih svetnikov (4)

Janez XXIII. in zadnji koncil (2)

Kot smo ugotavljali zadnjič, je treba biti zelo previdni v presoji glede papeža Janeza XXIII., še zlasti, ko govorimo o njem in zadnjem vesoljnem cerkvenem zboru. V zadnji polovici prejšnjega stoletja so se pogosto pojavljali razlagalci, ki bi radi iz kakega papeža napravili revolucionarja - Janez XXIII. je že bil tudi na tak način interpretiran, zelo podobno pa vidimo tudi glede na papeža Franciška. Kako pogosto je papež Roncalli postal, čeprav seveda sam ni hotel, ikona vseh tistih, ljudi in tokov, ki so želeli (in še vedno hočejo) protestantizirati katoliško Cerkvijo in/ali jo spremeniti v le humanitarno in socialno nevladno organizacijo. Ali ni še pred nekaj meseci pred tem opozarjal prav papež Francišek? Sv. Janez XXIII. seveda ni bil revolucionar, kakor tudi ni bil komunist, česar so ga nekateri obtoževali in so celo spreminili ime okrožnice iz “Pacem in Terris” v “Palcem in Ter-

ris” (mir je torej postal srp, kar je jasna aluzija na komunizem). Nasprotno, bil je pastir, ki se je jasno zavedel tega, da se svet spreminja, na kar pa je treba odgovoriti drugače od tega, da bi se Cerkev zabarikadirala v neke svoje okope strahu, da bi ohranila nekakšen “status quo”. Zavedel se je torej, da bo treba najti za spreminjanje svet drugačne odgovore, ki bi načeloma sporočali isto, a z drugačnim slogom, načinom, stilom. Zagotovil je torej, da bi Cerkev dajala oporo, odgovore in poti le katoličanom, temveč, da bi lahko vsak človek dobre volje pri njej našel kaj dobrega, če bi hotel seveda iskati. Želel je seveda, v tem oziru, da bi Cerkev ostala zvesta evangeliju, vendar pa tudi iskala in našla nove poti, po katerih bi ta evangelij pripel-

jala do sodobnega človeka. Goto-vo, vsaka sprememba nosi v sebi nevarnosti in tveganje, kar se lahko izkaže za težavo, tudi v tem primeru pa je temu bilo tako. Težave so se pojavile, česar v Cer-

kvi najbrž nismo dovolj ozavestili ali bili na to dovolj pozorni, misleč, da se bodo že same rešile. Kot se kar pogosto dogaja, smo

ponekod šli naprej kot buldožerji ter porušili staro v korist novega, naprednega in oh in sploh. To seveda ni bil namen sv. Janeza XXIII. Treba je seveda reči, da je v smislu, da želi biti Cerkev pomemben sogovornik in nekdo, ob katerega se bo sodobni človek tako ali drugače moral obreniti, daljnovidna intuicija. Ali ni papež, pa naj se imenuje Janez, Pavel, Benedikt ali Francišek, pomembna figura, na katero se ne obračamo zgolj in samo katoličani, temveč tudi drugi ljudje? Pa tu ne mislimo le v tistem slabem smislu, temveč tudi drugače, saj najdemo veliko iskrenih in resnicoljubnih ljudi, ki se v svojih iskanjih in razmišljanjih oprejo tudi na papeža. Od papeževanja Janeza XXIII. naprej imamo tako v Cerkvii izziv, kako bi sodobnemu človeku evangelij in krščanski nauk ponudili kot oporo, s tem da bi seveda pazili, da bi krščanski nauk in sporočilo ostala še vedno ista, kljub iskanju novih poti. Naj nam sv. Janez XXIII. pri tem pomaga, v materialnem in duhovnem smislu.

Človekova bližina z določeno mero

Koruzniki, ločenci, formalno poročeni...

Lahko bi še našteval, kaj vse lahko na področju skupnega življenja zaznamo danes. Popolnoma prav ima papež Frančišek, ko je ob neki priložnosti takole rekel: "Kdo sem jaz, da bi lahko sodil"? Vendar bi se le ne strinjal z odobravanjem vsega tega vseprek ali po dolgem in počez. Mladi živijo skupaj, kot bi bili poročeni. Zbodla me je izjava staršev z univerzitetno izobrazbo, ko sta mi povedala, da se je hčerka preselila k fantu, da ji pomaga študirat. Razumljivo, onadva, ki imata univerzitetno izobrazbo, pa še takšno, kot jo bo imela hčerka, za svojo hčer nimata časa! – Komentar prepuščam vam! Obstaja vse polno študentije, ki poznajo vse mogoče variante medsebojne pomoči – v takšni ali drugačnih parih ali zvezah. Vezani po prijateljski liniji ali pa kar s skupno posteljo. Selitve enega k drugemu – odvisno od ugodnosti – so pa vsakdanjik pri vernih in nevernih, ne glede ali so to navadni delavci ali pa tisti z neko izobrazbo. Pri študentih se navadno izgovarjajo s študijem ... sicer pa v glavnem se sploh ne izgo-

varjajo. Vse to je postalo nekaj splošnega! Po drugi strani pa so starši presrečni, če njihovo "dete" sploh dobi koga, ki se zanima zanj, in vse potrpijo, samo da bi zveza obstala ... Nekateri starši to odobravajo, drugi trpijo, ker vedo, da to ne pelje nikamor. Prav zato nam duhovnikom zastavljajo vprašanja, kaj naj ob takšnih primerih naredijo. Odgovor je lahko takšen: "Če vi kot starši spoznate, da to ni dobro – kar dejansko tudi ni –, potem jih lepo opomnite, naj to uredijo in poiščejo drugačen način življenja. Uspeh bo, kakršen pač bo. Kljub vsemu vam ostaja molitev, kar zopet ni nepomembno, nasprotno, to je za vaše otroke izredno veliko. – Opozorili ste jih, povedali ste svoje mnenje kot starši, ostalo v molitvi prepustite Bogu". Dobil se bo kdo, ki bo celo rekel, da je

to lepo povedano. Je pač tako! Na Boga pa se že moramo zanešiti! Ločeni: po svoji krivdi, sporazumno ali po njegovem mnenju njeni, po njenem pa njegovi, so poglavje zase. Slovenci smo

pravkar dobili odlično knjigo o tej temi. Naslov: Stanislav Slatinek Izgubljeni prstan – kako pomagati ločenim in znova poročenim kristjanom. Izdalo jo je Ognjišče, cena 15 evrov. Preden bi kdorkoli kaj razpravjal o ločenih in na novo poročenih ali pa neporočenih, ki živijo sa-

mo tako, kot se jim dozdeva – svobodno, bi pripravil, da preberete to knjigo. Primer se od primera razlikuje, zato ne smemo vse vtikati v isti koš. Priznati pa je treba, da je v glavnem skoraj pri vseh takšnih primerih v ozadju tudi veliko trpljenja, bodisi pri enem ali pa pri obeh. Res je, da smo tudi mi duhovniki velikokrat premalo razumevali. Ni lahko biti objektivni pri vsem tem, strpni pa vsekakor moramo biti vsi, ne glede na to, kakšen poklic imamo. Za popestritev: Prišel sem na vzorno urejeno župnijsko dvorišče. Povsod vse v najlepšem redu, cvetje, stolice, zelenje,

senčnik ... Preden pozovim, pa me na vratih preseneti plakat z vsebino: "Če ste civilno poročeni ali celo ne ali ste ločeni, pa bi želeli kakršen koli zakrament za vaše otroke, vam svetujem, da ne vstopite, ker boste slabe volje vi pa tudi jaz!" – To me je tako razjezilo, da sem pri priči tisti plakat strgal in ga odnesel v avto in pustil v prvem smetnjaku. Seveda nisem pozvonil, ker me je to tako "razkajfalo", da sem tisti večer šel spat "brez večerje" – Bodimo iskreni, tako pa ne! Če se že kdo ojujunači, da pritisne na kljuko v župnišču, mu je treba čestitati, ne pa ga odbrcniti, še preden vstopi! – Ko smo bili mladi in smo se trgali hlače po učilnicah, so nas učili: "Krst delimo v veri staršev"! Kolega, izobražen pravnik, pa me je popravil: "Krst delimo v veri Cerkve"! – Popolnoma pravilno, vse zakramente delimo v veri Cerkve! Kam pa pridemo, če te vere nimamo?! Prav zato se lahko marsikaj s pogovorom lepo reši in še nikogar ne odbijemo. Res je, kot je nekdo v Novem glasu lepo zapisal: "Nihče od nas nima pravice nikomur zapirati vrat, obsojati ali se izreki o napakah drugih, ker smo tudi sami grešniki". Potem pa končuje: "Kaj pa, če bomo sami nekoč ostali pred zaprtimi vrati"? – Vsekakor vzpodbudno pa tudi pravilno napisano: vendar obstajajo tudi dolžnosti in zakoni, ne samo naše zahteve. Ni najpomembnejši problem, da

se velika večina mladih ne poroči, ker niso materialno preskrbljeni. Prav tako ni največji problem, ker nimajo stanovanja. Prav tako ni res, da mladim cerkvene zapovedi ne pomenijo nič. Na prvi pogled vse res tako izgleda, vendar obstajajo še mladi, ki se poročijo in tudi zakon vzamejo resno. Prav tako ni malo tistih, ki se zadovoljijo z zelo skromnimi razmerami, četudi že pričakujejo otroka. Zanje je najpomembnejše, da ustvarijo družino in da oba zakonca skupaj v zakonu delita dobro in slabo skupaj. Vsi tisti ugovori, ki jih velikokrat slišimo, tudi pri tistih, ki naj bi bili verni, da ni možno skupno življenje, ker ni materialne osnove, ni stanovanja, ni službe ..., so velikokrat neutemeljeni. Do vsega tega prihaja predvsem zato, ker starši otroke ne pripravljajo na zakonsko življenje. Velika večina mladih, ki tako govori ni sposobna nobene odgovornosti. Pri vsakem načinu življenja, bodisi v celibatu ali zakonu, se redno soočamo z odpovedjo. Če pa je kdo bil navajen, da vse dobi na krožniku, kar danes le ni tako zelo redek pojav, potem se upira ja in išče vse mogoče izgovore, obenem pa pika Cerkev, kako je z zapovedmi okostenela in preživeta. Končno pa: "Ljudje si moramo biti blizu! Vedno je treba pomagati, kjer lahko, ne pa brusiti jezike, kot bi jih Režijan nabrusil z najboljšim brusom."

Ambrož Kodolja

G. Luigi - Neapelj

Duhovniki.

Skupaj z revnimi. Skupaj s pozabljenimi. Skupaj z žrtvami camorre. Skupaj z zaporniki. Skupaj z bolniki. Skupaj z osamljenimi ostarelimi. Poštni teko i ra un št. 57803009 - www.insiemeaisacerdoti.it

Spremljaj poslanstvo duhovnikov na FB-strani [facebook.com/insiemeaisacerdoti](https://www.facebook.com/insiemeaisacerdoti)

CEI Conferenza Episcopale Italiana
Chiesa Cattolica

Kopriva / Ob stoletnici rojstva Branke Jurca Na rojstni hiši so odkrili spominsko ploščo

Slovenska javnost letos praznuje kar nekaj pomembnih stoletnic, med katerimi je prav gotovo najbolj vidna tista, ki je vezana na stoletje od začetka prve svetovne vojne. Stoti življenjski jubilej pa bi letos slavila tudi mladinska pisateljica Branka Jurca, ki se je 24. maja 1914 rodila v Koprivi na Krasu. Prav zaradi tega so pri komaj ustanovljenem športno-kulturno umetniškem društvu in turizmu Kopriva sklenili, da ta pomembni jubilej na ustrezen način tudi počastijo. Priprave so se začele že v zimskih mesecih, saj se je bilo treba dogovoriti za marsikaj, predvsem pa za postavitev dveh spominskih plošč, ki bosta v Koprivi in na bližnjih Brjah ostali kot trajna pomnika tega zgodovinskega dne.

Ob tej priložnosti je bilo v veliko pomoč prirediteljem predvsem vreme. Na dan slavlja so se namreč oblaki, ki so še dopoldne grozili z neba, kmalu razblinili. Spored se je začel v prvih popoldanskih urah pri komunski štirni, kakor Koprivci imenujejo občinski vodnjak, ki je bil izkopen in postavljen leta 1897 za potrebe vaške skupnosti. Na prizorišču se je zbrala lepa množica ljudi, predvsem domačinov, nekaj gostov pa je bilo tudi od drugod. Po-

sebeno mesto so seveda zavzemali sorodniki in prijatelji pisateljice, ki so bili počaščeni in ponosni, da se je njena rojstna vas odločila za tako prireditev.

V uvodu je zapel MePZ Sežana pod vodstvom Andreje Tomažič Hrvatina, mlade glasbenice in zborovodje. Pevci so se uglasili predvsem na motive iz narodne zakladnice. Med prepevanjem so vaške žene in dekleta prisotnim razdelile kozarček domače kapljice, otroci pa so se lahko posladkali s teranovim sokom. Spored sta povezovali mladi domačinki Sara Gulič in Špela Ukmar, za mikrofonom pa so se zvrstili predsednik Krajevne skupnosti Dutovlje domačin Vojko Turk, župan Občine Sežana Davorin Terčon, ki je v svojem izredno bogatem posegu naglasil pomen, ki ga imata Branka Jurca in Srečko Kosovel za Kras, nato pa še pisateljčin sin Matjaž Potrč, ki se je skupaj s sestro Marjetico Branki Jurca rodil v zakonu s socialnim realizmom Ivanom Potrčem.

Tem nagovorom je sledil poseg slavnostnega gosta, pesnika in pisatelja akademika Cirila Zlobca, ki je za Koprivce in Brejce tudi nekakšen "sosed", saj se je rodil v bližnjih Ponikvah. Zlobec je v svojem nagovoru poudaril predvsem vlogo, ki jo je Branka Jurca

odigrala na področju mladinske književnosti. Velikokrat se namreč na to zvrst gleda kot na nekaj manjvrednega oziroma drugorazrednega, Branka Jurca pa je s svojim opusom dokazala, da ni tako, je povedal Zlobec. Na pisateljico ga vežejo tudi osebni spomini, saj je bila le enajst let starejša od njega, velikokrat pa je tudi sama stopila v bran literatoma tedaj mlade generacije, ki se niso prepoznavali v socialnem realizmu, katerega je tedajni režim močno podpiral in katerega predstavnik je bil tudi njen mož Ivan Potrč. "Take in podobne prireditve umeščajo Koprivo v slovenski kulturni prostor", je svoj poseg sklenil Zlobec. Uradni del sporeda se je končal z nagovorom Božene Kmetec-Friedl iz knjižnice Ivana Potrča s Ptujja, ki hrani zapuščino Branke Jurca.

Najbolj slovesni del prireditve je nato bil pred Tišlerjevo hišo, v kateri se je natanko pred sto leti mater Haneti in očetu Jožetu rodila Branka Jurca. Njen rojstni datum je pravzaprav 27. april, 10. maja jo je kot Branko Danijelo krstil tedanji koprivski župnik in poz-

nejši antifašist Anton Požar, sčasoma pa se je kot njen rojstni datum uveljavil 24. maj. Kakorkoli že, domačini so na ploščo, ki jo je izdelal domači umetnik-kamnosek Mitja Gulič, zapisali nekaj stavkov iz njene knjige *Rodila sem se na maminem domu, po domače pri Tišlerjevihi*, zraven pa dodali še podatek, da je bila plošča postavljena ob

100-letnici pisateljicega rojstva. Odkrila sta jo pisateljčin sin Matjaž Potrč in sežanski župan Davorin Terčon, prisotni pa so ob tej priložnosti v posodo z vodo odlagali tistega jutra nabrano domače poljsko cvetje, predvsem ivanjščice.

Dogajanje se je nato preselilo na bližnje Brje, in sicer na prostor, na katerem rastejo lipe in ki so ga domačini pred leti iztrgali propadu.

Na tem območju je bil namreč nekdanji stari kal, sedaj pa na njegovi sredini stoji kamnita miza. Tu se je zvrstila tretja točka sporeda prazničnega dne, in sicer krajši igrani prizor iz del Branke Jurca, ki ga je režirala Beti Njari. Udeleženci spominske prireditve so se lahko ob robu gledališkega prizora okrepčali s prigrizkom in domačo kapljico.

V uvodu smo zapisali, da so Branko Jurca obeležili tako v Koprivi,

v begunstvo v matično domovino, saj njen oče, ki je bil po poklicu paznik v koprski kaznilnici, v času Italije in prihajajočega fašizma ni mogel dobiti službe. Priložnostne misli ob slovesnem poimenovanju in odkritju plošče je izrekel Primož Sturman, ki je v svojem nagovoru poudaril predvsem misel, naj ne bo pot, ki nosi ime po Branki Jurca, samo neka fizična pot, ampak predvsem duhovna in kulturna smernica, po kateri naj se naše občestvo ravna tudi v prihodnje. Ob robu odkritja plošče je nastopil tudi mladinski oziroma dekliški pevski zbor OŠ Dutovlje, udeleženci kulturnega popoldneva pa so se nato podali še do koprivske stare šole, v kateri ima svoje prostore dvorana vaške skupnosti.

Te prostore so v preteklih mesecih s prostovoljnimi in nesebičnim delom domačini obnovili in preoblekli, tako da se je v njih lahko predstavila razstava del Branke Jurca, za katero je poskrbela Kosovelova knjižnica iz Sežane, na velikem televizijskem ekranu pa se je odvil film Marjete Malešič in Andreja Curka z naslovom Kopriva nikoli ne pozebe, Sto let spominov na Branko Jurca. Medtem so na prostoru pod vaškimi lipami pred faro cerkvi svetega Elije predstavili brošuro Marjete Malešič, ki se postavlja ob bok filmu Andreja Curka. Po koncu uradnega dela prireditve so se udeleženci zadržali ob hrani in pijači, za katero so poskrbele vaške žene in dekleta. Vsem, ki smo bili prisotni, se je ta dan zagotovo neizbrisno vtisnil v spomin.

Primož Sturman

Komigo v SNG Nova Gorica Izredna Marina De Juli na novogoriškem odru

Komigo, trijezični gledališki festival, ki ga prireja goriški Kulturni dom iz Gorice v sodelovanju s kulturno zadrugo Maja in drugimi slovenskimi in italijanskimi ustanovami, je tokrat, v torek, 27. maja 2014, "skočil" čez "mejo" in predstavilo v italijanskem jeziku *Per ora rimando il suicidio* (Za zdaj preložim samomor) v izvedbi poliedrične gledališke umetnice Marine De Juli predstavil na velikem odru Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica. Prireditelji – kakor smo slišali v uvodnem nagovoru – si želijo, da bi ta izmenjava postala stalnica in da bi

SNG Nova Gorica enkrat na leto prišlo v goste v goriško

gledališče Verdi. To so "pobožne želje" slovenskega dela Gorice, če se bodo uresničile, bosta pa pokazala čas in dobra volja italijanskih kulturnikov in upraviteljev goriškega gledališča. Gledalcem, med katerimi so bili poleg abonentov Komigo tudi

obiskovalci iz Nove Gorice in nekaj Italijanov, pa še gostje, novogoriški podžupan Mitja Trtnik, goriški občinski odbornik Stefan Ceretta in Miloš Budin, ravnatelj gledališča Rossetti v Trstu, je izrazil dobrodošlico v "enem izmed dvajsetih najlepših evropskih gledališč" direktor SNG Nova Gorica Jožko Čuk.

Na odru je spet zablestela izvrstna igralka in pevka Marina De Juli, doma iz vasice pri mestu Varese, ki jo je nedvomno zelo zaznamovalo umetniško sodelovanje z Dariom Fojem in Franco Rame, saj nadaljuje njuno žanrsko razpoznavno gledališko podajanje, prežeto z iskreno in bodočo družbeno kritiko. V takem slogu je zamišljena in predstavljena tudi samosvoja predstava *Per ora rimando il suicidio* (Za zdaj preložim samomor), ki je imeniten poklon trem velikim italijanskim avtorjem,

Giorgiu Gaberju (1939-2003), ki ima slovenske korenine, saj je njegov pravi priimek Gaberščik, Dariu Foju (1926) in Enzu Janacciju (1935-2013). Vsi trije so v pesmih in svojevrstnih gledaliških nastopih ostro, tudi z ironijo in sarkazmom, kritično obravnavali vse, kar je gnilega v italijanski družbi. Naslov predstave je vzlet prav iz pesmi Giorgia Gaberja *Far finta di essere sani*. Ob solidni podpori kitarista in pevca Andrea Cusmanija in drugih dveh glasbenikov, Francesca Rampichinija s kitaro in orglicami ter basista Alessandra Rigamontija, je De Julijeva s svojo izredno ognjevitostjo in močno gledališko osebnostjo približno dve uri držala v pesti gledalce-poslušalce. S pesmimi, kot so *Ho visto un re*, *La luna e' una Lampadina*, *Scarp de Tennis*, *Vincenzina*, *La strana famiglia*, *La liberta'*, *Le elezioni*, *Io*

non mi sento italiano, je izrisala zgodbo italijanske države od vojnega obdobja druge svetovne vojne dalje z opisom ljudi z milanskega obrobja, težave delavcev v tovarnah ob nemogočem, izčrpavajočem delu pri strojih, selitev ljudi z juga Italije na sever, različne vrste bojev za pravice, emancipacijo ženske, pa še potrošniško mrzlico, bedaste televizijske ponudbe, korupcijo politikov ... Žal se vse to ponavlja tudi v današnjem času in zato ostajajo kritične osti Gaberja, Foja in Janaccija še kako aktualne tudi sedaj. Da bi tudi slovenski gledalci iz Nove Gorice lahko okusili ta kritična razmišljanja, so prireditelji poskrbeli za slovenske nadnapise. Trd oreh prevajanja teh vse prej kot lahko prevedljivih tekstov – nekateri so bili tudi v narečju – je odlično strl prof. Aldo Rupel.

IK

Lavričeva knjižnica Predstavitev dveh knjig domačih piscev

Lavričevi knjižnici smo pred vročim poletjem predstavili kar dve knjigi domačih avtorjev, Tina Mamič in Pavla Petra Bratina. Tako kot avtorji je tudi tematika predstavljenih knjig izpod Čavnca, iz doline pod Čavnom sta doma tudi Ivana Slamič in Jurij Paljk, ki sta knjigi predstavila.

Novinar, zgodovinar in publicist Tino Mamič je v knjigi *Protestantino*, kolumne izpod Čavnca zbral svoje najbolj odmevne kolumne iz Bonbona, Primorskih novic, Demokracije, Ampak, Ognjišča, Sončne pesmi. Jurij Paljk je pou-

daril, da "Tino Mamič piše na drugačen način kot drugi novinarji, večkrat pripoveduje zgodbe, ki jih ne razumemo. Piše brez dlake na jeziku, pove, kar misli, ne glede, če jih dobi po glavi". Zapisal so vzeti iz vsakdanjega življenja slehernika, opisujejo naš razdrobljeni svet, običajni problemi so opisani s ščepcem humorja. Odlikujejo ga neposrednost, iskrenost pa tudi iskričnost in včasih hudomušnost, s katero se sooča tako z vsakdanjimi problemi kot tudi navadnega človeka, občana in ne nazadnje državlja-

na. Tino Mamič se z veseljem spominja časov, ko je bil redni obiskovalec naše knjižnice, takrat se v stavbi stare šole pri kavarni, in je zato ponosen, da je prva, krstna predstavitev knjige prav v Lavričevi knjižnici.

Tudi Pavel Peter Bratina iz Kamena, teolog po izobrazbi, je delal v katoliškem cerkvenem tisku, urejal in sourejal več revij in časopisov, nekatere med njimi je pomagal ustanoviti. Kot prevajalec je v slovenščino prevedel več kot 40 knjižnih enot, v glavnem iz italijanščine, ob brskanju po arhivih in drugih virih pa mu prav pride tudi znanje latinščine in nemščine. Iz "brskanja" po starih arhivih in spominih so tako nastale publikacije Cerkve župnije sv. Mihaela v Kamnjah na Vipavskem. Kamnje – 422 let glagolskega napisa, Čaven in Mala gora v

spominih Alojza in Lenarta Slokarja. Zadnja leta se v večji meri posveča leposlovju. Nekakšen prehod je bila že knjiga Pod sed-

mim križem, njegova zadnja knjiga Pod to goro čavensko pa pri-

naša 13 zgodb "iz moje doline", v katerih je povzema doživljanje 20. stoletja v kraju pod Čavnom. "Človek je nekje zasidran, to je

njegova očetnjava", pravi Bratina. Seveda imajo zgodbe zasnovno

v avtobiografskem dogodku, vendar so zgodbe leposlovno napisane in sam avtor prizna, da večkrat ni vedel, kam ga bo pisanje zaneslo in kako se bo zasukalo življenje glavne junaka. Ivana Slamič je še dodala, da so "zbrane novele, pravzaprav kratke zgodbe, prežete s krščanstvom, vendar je tu drugače, kot smo ga navajeni". Oba sta se spominjala svojih profesorjev na tedanji nižji gimnaziji, ki jih je Bratina tudi opisal v svojem delu. Na primer učitelja Pelicona, pa profesorico slovenščine Marico Slamič, ki je v učencih znala prebuditi iskanje, razmišljanje in pisanje. Poudarjala je, da mora človek imeti svoje mnenje in široko znanje. "Knjiga vas bo pritegnila, ne glede katerega nazora ste", so bile besede, ki so sklenile predstavitev.

Zdenka Žigon

Kratke

Pokopališče pri Sv. Ani / Počastitev spomina na g. Jakoba Gomilšaka

V soboto, 21. junija, ob 11. uri bodo domačini iz kraja Trnovska vas iz Slovenskih goric na pokopališču pri Sv. Ani počastili spomin na g. Jakoba Gomilšaka, ki je bil po rodu iz Biša v dolini Pesnice sredi Slovenskih goric. Jakob Gomilšak se je rodil 1. maja 1843.

Prve razrede šole je dokončal v Gradcu, nato pa ga je stric poslal v Maribor, kjer je končal višje razrede. V letih 1863-1867 je opravil teološki študij v Gradcu. Po mašniškem posvečenju leta 1867 je služboval najprej v Radgoni, kjer je bil kaplan do l. 1876, nato pa so cerkvene oblasti ugodile njegovi prošnji za mesto nemškega pridigarja v Trstu. To službo je opravljal desetletje in pol, nato je poklicno pot končal kot profesor verouka na realni gimnaziji v Trstu (1891-1905). Umrl je 23. marca 1906 v Trstu. Pokopali so ga v skupno grobnico tržaških dušnih pastirjev na mestnem pokopališču, napis z njegovim imenom pa žal blede že vrsto let, kar bi narekovalo korenito ovrednotenje njegovega spomina.

G. Gomilšak je bil priložnostni pesnik, poljudni pisec domoznanskih člankov, zbiratelj ljudskega izročila, pisec biografskih in zgodovinskih člankov ter potopisov: poznan je predvsem kot avtor besedila slavne pesmi Slovenec sem, ki je z lpavčevim napevom skoraj ponarodela.

Mladinski dom v Boljuncu / Puščavniški navdih Marka Domina Doctorja Vodopivca

Mladinski dom v Boljuncu je v petek, 13. junija, vabil prijatelje na odprtje razstave Domina Doctorja Vodopivca, ki bo do konca meseca (odprta bo do 29. junija) vodila obiskovalce v začarano 'puščavniško' dimenzijo. Gre za lokacijo, kjer se po izredno bogatih in močnih kromatičnih izbirah na sanjski način opredeljujejo posebne podobe. Sama razstava nosi pomenljiv naslov Vizija Svetega Janeza Krstnika v puščavi. Po uvodnem pozdravu domačega dušnega pastirja g. Jožeta Špeha, ki je spregovoril v imenu Mladinskega doma in župnije, je slikarja, ki mu je krstno ime Marko, predstavil pa se pod psevdonimom Domine Doctor, predstavil Giorgio Roncelli. Umetnika, ki je po rodu iz Boljunca, je dejansko spremljal od začetka njegove umetniške poti, saj je prijatelj njegovega očeta. Giorgio Roncelli je dejal, da v slikah Marka Domina Doctorja Vodopivca čuti navdih, ki ga odtegne od vsakdanjih stisk in ga vodi v začaran svet duhovnega: nedvomno temelji Vodopivčeva umetniška priprava na izraziti religiozni motiviki.

Prijeten večer je obogatila glasbena kulisa z argentinsko glasbo v izvedbi Ariane Soledad in Jose'ja Euarda Poetta.

**KAM PO ŠOLSKE
KNJIGE?
V GORICO - V KATOLIŠKO
KNJIGARNO**

Travnik/Piazza Vittoria 25
tel. 0481 531407 / faks 0481 549754

katoliska.knjigarna@gmail.com
libriercattolica.go@gmail.com

Birma v Barkovljah 25. maja 2014

V Barkovljah, v cerkvi sv. Jerneja apostola, je nadškof Giampaolo Crepaldi podelil zakrament sv. birme trinajstim dekletom in fantom iz Barkovlj in od Sv. Ivana. Vreme je bilo sončno, vzdušje veselo in petje na koru slovesno.

Domači zbor je vodila Aleksandra Pertot, pri orglah pa je bil maestro Zudini. Birmanci in birmanke so resno sodelovali pri maši. Eden je pozdravil g. nadškofa ob vstopu v cerkev, dva sta brala berili, pet jih je prebralo prošnje in pet jih je prineslo darove na oltar.

Vse je bilo prisrčno in doživeto. Ob koncu maše je predstavnica staršev izročila g. nadškofu prispevek za dobrodelne namene. Sledila je skupna slika. Vsak birmanec/ka je prejel v dar Sv. pismo, rožni venec in spomin na sv. birmo. Naj povemo še imena slavljencev. Iz Barkovlj so: Ana, Blanka, Claudia, Danjel, Irene, Martin, Nika in Vida; od Sv. Ivana pa: Alex, Manuela, Marija, Maša in Mirna. Vsi jim želimo, da bi jih Sv. Duh spremljal na poti življenja, da bi postali resni in koristni člani družbe.

50-letnica podjetja SIOT in družbe TAL

Čezalpski naftovod praznuje visok jubilej

"Poglej: če ne bi bilo rezervuarjev, bi namesto njih stali stanovanjski bloki. Osebo imam raje te ogromne zaboje".

Tako nam je preprosto povedal neki znanec, ko smo se pred leti sprehajali v okolici Socerba, od koder se pogled razprostira po domala vsej tržaški pokrajini. Takoj pod visokim grebenom se preko ravninskega ozemlja dolinske občine raztezajo rezervuarji podjetja SIOT. Podjetje skrbi za italijanski krak naftovoda, ki pretovorneno nafto iz tankerjev v Tržaškem (Miljskem) zalivu pretaka vse do bavarske regije. Za energetske infrastrukture, ki meri skupno 753 kilometrov (145 kilometrov v FJK) in ima sorodna podjetja v Avstriji in Nemčiji, skrbi vrhovno podjetje TAL, katerega delničarji so najpomembnejše družbe na naftnem področju (OMV, Shell, ENI, ExxonMobil, Total itd.). Skupina TAL praznuje letos polstoletno zgodovino; v tem času je čezalpski naftovod postal vedno bolj pomemben v energetske politiki Srednje Evrope: danes namreč oskrbuje 40-odstotno naftno potrebo Nemčije, 90-odstotno naftno potrebo Avstrije in 40-odstotno naftno potrebo Češke. Trst je tako začetni člen dolge verige, ki se konča v Ingolstadt: posebni stranski kraki strukture vodijo do rafinerij, ki so dejavne v vseh treh omenjenih državah.

Gre dejansko za najpomembnejšo gospodarsko infrastrukturo na Tržaškem, ki Jadrano povezuje z notranjostjo Evrope, kar je ključnega pomena za geopolitični kontekst Trsta. To je bilo osrednje sporočilo, ki ga je predsednica družbe TAL Ulrike Andres poudarila na srečanju, ki je bilo ob praznovanju jubileja na sedežu podjetja SIOT v sredo, 11. junija. Za omizjem so sedeli domala vsi predstavniki tržaških javnih oblasti in predstavniki gospodarskih združenj (prisoten je bil tudi nadškof Giampaolo Crepaldi): z zadovoljstvom so prisluhnili pozitivnim poslovnim podatkom skupine TAL in podjetja SIOT, ki jih je v svojem posegu ponosno

našela predsednica Andres. Vrednost proizvodnje družbe je leta 2013 znašala 80 milijonov evrov (13 milijonov evrov več v primerjavi z letom 2012). Lani se je tudi povečal promet naftnega terminala v Trstu (nafto sta pretovorila 502 tankerja). Pomorski terminal SIOT ustvarja 75-odstotni delež celotnega prometa tržaškega pristanišča, zaradi česar se je Trst povzpela v sam vrh sredozemskih pristanišč, ki delujejo na področju pretovarjanja in skladiščenja nafte; če se v tem vidiku lahko kosa z Marsejem, v Italiji močno prednjači pred vsemi osta-

staje na Bavarskem. Priveza tankerjev, ki zaradi dokaj plitve konfiguracije Tržaškega zaliva lahko imajo nosilnost do največ 250 tisoč ton nafte, traja povprečno 38 ur, pretovarjanje nafte v rezervuarje pa poteka od 24 do 30 ur. Zanimivo je, da to dejavnost opravljajo zgolj črpalke, ki se nahajajo na ladjah, saj razdalja do obale, ki znaša pičlih 5 kilometrov, in znamenljiva višinska razlika do dolinskega skladišča ne zahtevata vmesnih črpalnih strojev. Teh pa se še kako poslužujejo na trasi plinovoda, ki mora prekoračiti alpsko verigo (najvišja točka, do ka-

limi. Posledično je tudi davkoplačevalski doprinos SIOT-a za deželne blagajne zelo pozitiven: lani je ta vsota znašala 7,8 milijona evrov, prav tako se je leta 2013 povečal zaposlitveni količnik podjetja za 15% v primerjavi z letom prej. V sklopu SIOT deluje 117 zaposlenih, 600 oseb pa je s povezanimi sektorji vključenih v poslovanje energetskega podjetja. Andresova je napovedala, da bo družba TAL v prihodnjih petih letih investirala 120 milijonov evrov za razvojne dejavnosti (polovico vsote bo SIOT investiral v FJK), 50 milijonov pa bo namenila varnostnim posegom.

O teh je med drugim spregovoril odgovorni za nadzorstvo Mauro Szalay med vodenim obiskom kontrolnega stolpa SIOT. Obrazil je, da struktura usklajuje trojno dejavnost: pretovarjanje nafte iz tankerjev, skladiščenje v rezervuarjih (na območju med Kermenko in Dolino jih leži 32, ki skupno skladiščijo nekaj več kot dva milijona kubičnih metrov črnega zlata) in pretakanje nafte po naftovodni cevi do končne po-

tere morajo pretočiti nafto, znaša 1.572 metrov). V nadzornem stolpu spremljajo nato skladiščenje tekočine, ki sicer poteka v režiji kontrolne matične enote v Münchnu. Na Bavarskem odločajo, katero vrsto nafte najprej odvesti iz dolinske postojanke, glede na zahteve tamkajšnjih rafinerij. Pretakanje nafte znaša 6.100 kubičnih metrov na uro in to je dejavnost, ki poteka stalno, 24 ur na 24 (seveda v primeru, da se tankerji vrstijo kot po tekočem traku). Od oktobra 1967, ko je prvi tanker izčrpal prvo pošiljko surove nafte, je naftovod SIOT ponesel do Ingolstadta okrog eno milijardo tristo milijonov ton tekočine. Nedvomno je bil v vseh teh letih najodmevnejši dogodek v zvezi s SIOT atentat, ki naj bi ga zakrivil

pripadniki palestinskega ekstremističnega gibanja Črni september: 4. avgusta leta 1972 so namreč odjeknile štiri bombe, ki so jih teroristi postavili v bližino rezervuarjev. Od teh so trije zgoreli. Gost črn dim je preplaval nebo, "zdelo se je, da se pripravljajo ogromna nevihta. Nujno stanje pa je na srečo trajalo le dva dni. Spominjam se, da so v Boljuncu čakali tovornjaki, s katerimi bi nas evakuirali v primeru resne nevarnosti. No, tega ni bilo treba", nam je povedal novoizvoljeni dolinski župan Sandy Klun po končanem tiskovnem srečanju. Stališče župana Kluna je do SIOT vse prej kot negativno, čeprav je v svojem posegu pred častnimi gosti omenil, da je mogoče premostiti nekatere težave s skupnim delom. "Mislim sem na dolgotrajen občuten problem v zvezi z vonjavami, ki naj bi uhajali iz rezervuarjev v postopku praznjenja le-teh. Nekateri občani so prepričani, da smrad kaže na stopnjo toksičnosti, ki je za človeka škodljiva, in povzroča glavobole, vnetje grla in podobne težave". Klun je poudaril, da bi podjetje lahko napravilo več glede tega problema. Predsednica Andres je sicer v svojem posegu glede prihodnjih naložb v zvezi z okrepitevijo vzdrževalnih in varnostnih postopkov omenila pri-

zadevanje podjetja, da bi problemu našlo ustrezno rešitev, ni pa segla v podrobnosti (v komunikaciji podjetja piše, da v sodelovanju s tržaško univerzo proučujejo pozitivne kemične učinke posebne pranja notranjih sten rezervuarjev, ki bi zmanjšali stopnjo smrada). Župan ni pozabil omeniti, da podjetje SIOT v določeni meri tudi podpira nekatere dejavnosti na področju (od urbanizacije nekaterih občinskih predelov do pomoči krajevnim društvom) in da podjetje veliko vlaga v varnost. Sobivanje energetskega mogotca z Brežani ni torej utrpelo večjih udarcev; upati gre, da bo delitev sorodnega ozemlja znosna tudi v prihodnje.

IG

Rojan / Zlatoporočno slavlje

Še na mnoga skupna leta, draga Marija in Franko!

V petek, 23. maja 2014, sta v Rojanu slavila zlato poroko Marija in Franko Saksida. Oba sta poznana širši javnosti, ker že dolga leta pomagata misijonarjem po vsem svetu in vestno skrbita za Misijonski krožek. Dejavnost sta v domačem rojanskem društvu in sta neurtudna pevca Rojanskega mešanega cerkvenega zbora.

V rojanski cerkvi je msgr. Franc Vončina, ki je bil tudi sošolec slavljence, daroval sveto mašo. Poleg sorodnikov in prijateljev so bili pri bogoslužju pri-

sotni tudi vsi pevci rojanskega zbora. Tako smo skupaj izobliko-

slova.

Rojanski cerkveni pevci

Slavljenca Marija in Franko Saksida pred rojansko cerkvijo s sorodniki, prijatelji in pevci

Društvo rojanski Marijin dom

Lepo slovo od bogate sezone

V rojanskem Marijinem domu so pripravili končno prireditev, s katero so se poslovili od bogate sezone z lepim petjem in

MoPZ Sv. Jernej deluje približno šest let v openski župniji. Izvaja slovenske ljudske in nabožne skladbe ter avtorske pesmi in je vedno prisot-

ska v priredbi Metoda Bajta Oblaki so rudeči in pesem Canzona dirigenta Walterja Lo Nigra. Pevci so prepričljivi in suveren nastop končali s pesmima Zori rumena rž Rista Savina in O kresu Petra Jerba.

V premoru med eno in drugo skupino je harmonikar Igor Zobin s pevko Matejo Petelin predstavil lahek in speven program treh šansonov. To so bili francoski tango znamenite Edith Piaf La vie en rose in dva argentinska tanga. Igor Zobin nastopa na prestižnih koncertih v evropskih državah in se udeležuje številnih tekmovanj, na katerih dosegla najvišja mesta. Zasedba s harmonikarjem in čutnim, šolanim lični sopranom mlade pevke je zvenela dokaj posebno, a zanimivo. Na koncu je nastopila še skupina Ano ur'co al' pej dve, ki je občinstvo razveselila s slovenskimi narodnimi in

ponarodelimi, pa tudi avtorskimi pesmimi in ga spravila v dobro voljo. Ker skupina nastopa v tržaških narodnih nošah, je v taki zasedbi edina v zamejstvu. V petnajstih letih delovanja je pripravila več samostojnih koncertov in se udeležila raznih kulturnih prireditev v Sloveniji, Italiji in Avstriji. Posnela je tri zgoščenke, pri priredbah pesmi pa so sodelovali Aleksander Vodopivec, Ivan Florjanc, Zoran Lupinc in Adi Danev. Ansambel sestavljata vokalni kvartet in instrumentalni trio. V prvem pojejo Marta Fabris in Sara Jablanšček ter Igor in Boris Košuta, v drugem pa nastopajo harmonikar Igor Zobin, kitarist Igor Starc in kontrabasist Peter Kuk. V rojanskem Marijinem domu so zapeli So čudne Socerblane in Adijo Marička, za katero je besedilo in glasbo napisal Tullio Možina in je letos v Zgoniku prejela nagrado za najboljši celostni nastop. Sledile so Kraška uohcet in Za zmjerem, ki sta bili nagrajeni na večeru narečnih viž v Škofji Loki, končali pa so z Uopensko in znano ljudsko v priredbi Aleksandra Vodopivca Ta stara je umrla. Ob koncu se je napovedovala Giorgina Piščanc v imenu društva Rojanski Marijin dom zahvalila občinstvu in vsem nastopajočim ter se priporočila za snidenje v jeseni z novimi pobudami.

Metka Šinigoj

glasbo. Na odru sta se zvrstila MoPZ Sv. Jernej z Opčin in vokalno-instrumentalna skupina Ano ur'co al' pej dve, med obema nastopoma pa je na harmoniko zaigral še Igor Zobin ob petju Mateje Petelin.

ten z nastopi v domači openski cerkvi ter na drugih kulturnih prireditvah doma in v bližnji okolici. Pod taktirko Walterja Lo Nigra je najprej zapel dve pesmi Danila Bučarja: Tam, kjer pisana so polja in Jutro. Sledila je ljud-

DSI in Knjižnica Dušana Černeta O povojnih zločinih

Petnajst let trajajoča obširna projekta in zbiranje podatkov o žrtvah so temelj dveh zbornikov, ki sta izšla pri Inštitutu za novejšo zgodovino iz Ljubljane. Njegovi uredniki vsako leto prihajajo na obisk v Društvo slovenskih izobražencev, kjer predstavljajo nove zbornike in monografije. Tokrat so v društvu, v sodelovanju s Knjižnico Dušana Černeta in ob povezovanju Iva Jevnikarja, zgodovinarji dr. Nevenka Troha, dr. Zdenko Čepič in dr. Žiga Koncilija predstavili svoje delo, in sicer *Represija med drugo svetovno vojno in v povojnem obdobju*, ki sta ga uredila dr. Nevenka Troha in dr. Zdenko Čepič, ter deveti zvezek zbirke Vpogledi, tematsko številko z naslovom *Nasilje vojnih in povojnih dni*.

Uredila ga je dr. Nevenka Troha. Podatke o vojnih in povojnih žrtvah so skušali kategorizirati v rubrike, da bi jih uporabili za statistike. Temelj za nadgradnjo je bilo več kot 98 tisoč imen. Poudarek je predvsem na usodah posameznikov, in sicer kdo so bili in kaj so počeli. V publikaciji so objavljeni tudi prispevki s posveta o drugi svetovni vojni, ki je bil novembra 2012. Novost so na primer prispevki o usodi porabskih Slovencev po drugi svetovni vojni, o usodi nemške manjšine na Hrvaškem ter vrsta drugih. Medtem ko obravnava prvi zbornik popis žrtev, je *Nasilje vojnih in povojnih dni* osredičeno na življenjsko usodo posameznikov. Izhodišče je Hrastnik, v katerem se seznanimo z množičnim strel-

janjem talcev, deportacijo v Auschwitz in v taborišče za "ukradene otroke". Večletni urednik osrednje slovenske znanstvene zgodovinske revije *Prispevki za novejšo zgodovino*, ki jo Inštitut za novejšo zgodovino izdaja od leta 1960 in se je zaradi tradicije usidrala v slovenski narodopisni prostor, je dr. Čepič. Zbranim je predstavil tematsko številko znanstvene revije o represiji, saj so se odločili, da bodo izsledke večletne raziskave predstavili kar v reviji. Nabrlo se je toliko gradiva, da so uredili še dodatno publikacijo z osebnimi usodami. V prvi je zbranih osemnajst daljših prispevkov z dvema predgovoroma. Šest avtorjev je iz tujine, dvanajst pa slovenskih, večina je iz Ljubljane. Dr. Čepič se je na kratko pomudil pri vsakem avtorju in opisal njegov doprinos. Zadnji je bil na vrsti dr. Žiga

Koncilija, ki je predstavil svojo doktorsko disertacijo o analizi političnih sodnih procesov ter analiziral dva totalitarizma, fašizem in komunizem. Sodni procesi so eden izmed glavnih elementov za razumevanje oblike državne represije. Tu predavatelj ločuje med politično in državno represijo, pri čemer ima politična negativno konotacijo, saj država zlorablja pravosodje v namen preganjanja določenih političnih nasprotnikov in za določanje političnih ciljev. Ker so sodni procesi glavno orodje proti pravim in namišljenim sovražnikom, je dr. Koncilija analiziral učinke represije. Sodne procese je razdelil na obtožbe proti vojnim zločincem in za kolaboracije, od vojaške do upravne, medtem ko se je v doktorski disertaciji osredotočil na manj znane sodne procese. Ugotavljanje dejanske krivde je težko, saj so nekatere obsodbe izmišljene, druge pa resnične.

Šin

V cerkvi Sv. Trojice na Katinari so pred nedavnim Manuel Pitacco, Katerina Marc, Robert Kovic, Blaž Petejan, Alessia Savi, Erik Giacomini, Veronika Tul, Paula Racman in Sophie Tobou Mouafo prejeli sveto obhajilo; teden dni potem pa je tržaški škof, nadškof Giampaolo Crepaldi podelil zakrament svete birme Karol Kovic, Viktorju Bremcu, Jakobu Grudnu, Borutu Štoki, Urški Stopar in Valentini Petirosso. (Fotografije je prispeval Libero Dellapietra).

Obvestila

Klub prijateljstva – Vincencijeva konferenca vabita tržaške in goriške prijatelje na celodnevni avtobusni izlet v Soško dolino z ogledom Kobarida (Muzej I. svetovne vojne) in Tolmina, v četrtek, 26. 6. 2014, z odhodom iz Trsta in z

možnostjo postanka v Gorici, informacije in vpisovanje tel. 040- 225468 / 347 1444057 (Vera).

Darovi

Za pokojne Janeza, Ivana in Vankota Terčona daruje 50 evrov za cerkev v Mavhinjah Božena.

Repen / Galerija Kraške hiše Čar slovenske geografske obrobnosti

V petek, 13. junija, so v Galeriji Kraške hiše odprli razstavo z naslovom Ljudje slovenskega fotografa Stojana Kerblerja. Gre za enega najpomembnejših slovenskih umetnikov, ki svojo fotografiko izpoved zaupa zao-kroženim pomenskim mozaikom – ciklusom. Občinstvo galerije si je tako ogledalo dela, ki jih je avtor izdelal sredi sedemdesetih let. Gre za fotografije iz serije Haložanov. Pred temi črno-belimi biseri ima gledalec stalen občutek, da se nahaja v dimenziji, ki se ji obeta skrajšnja sprememba ali celo izginotje. Ciklus Haložani (1974) spada med njegove najpomembnejše geografske pripovedi, med katerimi gre nedvomno uvrstiti tudi cikluse Portreti s ptujskih ulic (1971) in Koline (1982), v katerih je dokumentiral življenje v obrobni krajih severozhodne Slovenije, ki jih takrat še niso zajele sodobne tehnične pridobitve in kjer so se še ohranjale starodavne tradicije. V Kerblerjev oniričen svet je občinstvo z zanosom popeljala umetnostna zgodovinarica Marjeta Ciglencečki. Stojan Kerbler se je rodil 23. novembra 1938 v učiteljski družini na Ptujski Gori. S fotografijo se je začel ukvarjati že v otroštvu, posebej zavzeto pa v času, ko je v Ljubljani študiral elektrotehniko – piše v zbirki razstave. Po končanem študiju se je leta 1965 vrnil na Ptujsko Goro in

se leta 1967 preselil na Ptuj. Kot energetik je služboval v Tovarni glinice in aluminija v Kidričevem od leta 1965 do upokojitve leta 2000: tudi njegovo delovno okolje je postalo predmet njegove fotografografske obravnave. Prav tako je od začetka šestdesetih pa do začetka devetdesetih let na rodni Ptujski Gori spremljal proščenje, ki sredi avgusta privablja romarje od blizu in daleč. Tovarniške fotografije in podobe z romarskega praznika celovito odražajo Kerblerjev umetniški razvoj. Stojan Kerbler je veliko razstavljal in prejel izjemno veliko nagrad; sam poudarja nagrado Prešernovega sklada (1979) ravno za ciklus Haložani in nagrado Trend, ki jo je leta 2013 prejel za življenjsko delo. Kot član Kabineta slovenske fotografije v Kranju se posveča tudi zgodovini slovenske fotografije. Njegova dela hranijo številne muzejske in galerijske ustanove v Sloveniji in po svetu. Veliko je prispeval k vsebinskemu in tehničnemu razvoju slovenske fotografije: bil je med ustanovitelji študentske Fotogrupe ŠOLT in član slovi-tega Mariborskega kroga, skupine inovativnih mariborskih fotografov, ki so leta 1971 prelomno posegli v slovensko fotografijo z novimi konceptualnimi pogledi: s tem so dejansko prekinili s tradicijo piktorializma. Fotografijo Stojana Kerblerja označuje uporaba širokokotnega objektiv, obvezen črn rob pa dokazuje, da pri delu v temnici ni posegal v kompozicijo, ki je rezultat neposrednega umetnikovega odziva na opaženi prizor – piše Ciglencečki v brošuri.

FANTJE IZ POD GRMADE

vabijo na

DRUŽABNI VEČER S KONCERTOM

četrtek, 19. junija, ob 20. uri

na sedežu zborov
v Devinu

IG

Ob 65-letnici mašniškega posvečenja

DUŠAN JAKOMIN

vabi na

SKUPNO MOLITEV ZA DUHOVNE POKLICE

v škednju v četrtek, 26. junija 2014, ob 19. uri.
VABLJENI DUHOVNIKI, SKAVTJE, PEVCI, NARODNE NOŠE!

ŠTEVERJAN Praznik vina in kulinarike

Likof je tudi letos zadovoljil vse obiskovalce

Letošnji prvi poletni dnevi so na Števerjanski Likof privabili veliko število gostov, turistov, ljubiteljev Brd, dobre hrane, vina ter drugih pristanih pridelkov in izdelkov. Tradicionalni praznik vina in kulinarike, ki je na vaškem trgu v Števerjanu potekal od petka, 6., do nedelje, 8. junija, je nastal z namenom, da bi pri obiskovalcih spodbujal spoznavanje krajevnih pridelkov in izdelkov s posebnim

poudarkom na ohranjanju avtohtonih vrst trte, oljk in češenj, ki so značilne za briški območje. Na prazniku, ki ga organizira vinoteka Števerjanki griči v sodelovanju s kulturnima društvoma F. B. Sedej in Briški grič ter pod pokroviteljstvom Občine Števerjan, so se tako s svojimi najzlahajnejšimi vini predstavile kmetije Draga, Gradis' ciutta, Humar, Korsič, Muzic, Paraschos, Komjanc Simon, Skok, Terpin in Vogrič; gostilni Koršič in Ai tre amici ter agriturizma Štekar Nikolaja

polenovko z bezgovim prelivom, sardone v marinadi s češnjami, mečarico s sorbetom iz rebule in granatnim jabolkom. V nedeljo so se lahko obiskovalci z Vespo tudi popeljali po vinski poti, najmlajši pa so se razvedrili v otroškem koticu, kjer so risali, izdelovali zmaje in oblikovali milnate mehurčke. Program je obiskovalcem ponudil pogovore, degustacije, prikazanje kuhanja v živo; povezovalca Mairim Cheber in Stefano Cosma sta z devetimi kuharskimi mojstri odkrivala

uporabljajo samo najboljše proizvode (biološko moko, naravni kvas), zato so letos tudi prejeli nagrado za najboljši beli kruh iz Berlina. Letošnji Likof pa je prinesel tudi nekaj zanimivih novosti; v nedeljo zjutraj je v prostorih župniškega doma Sedej potekal literarni pogovor o Alojzu Gradniku z dr. Ano Toroš s Fakultete za humanistiko Univerze v Novi Gorici. Dr. Ana Toroš je v pogovoru z Danielo Štekar predstavila svojo znanstveno monografijo *O zemlja sladka: kamen, zrno, sok*. Alojz Gradnik ter

romanski in germanski svet, v kateri je raziskala pesniški in prevajalski opus briškega pesnika, še posebej njegovo povezanost z italijanskimi in slovenskimi Brdi ter poznavanje drugih evropskih jezikov in kultur. Dogodek je popestrilo branje poezij v izvorniku in v italijanskem prevodu, ki ga je pripravila prof. Fedora Ferluga Petronio. V večernih urah, v soboto in nedeljo, pa so organizatorji ponudili obiskovalcem vodeno degustacijo v vinogradu; ljubitelji briških vin so ob sončnem zatonu, med trtami, poskusili vertikalno (od leta 2009 do danes) rebul in malvazij. Likof, praznik vina in kulinarike, je tudi letos, tokrat tudi ob lepem vremenu, gotovo zadovoljil vse obiskovalce, od najmlajših do najstarejših.

MV

Pahorja in Štekar Sonja pa so sestavili menu, ki je združeval okuse od gričev do morja: ponudili so namreč bodisi tipične briške jedi, kot so pršut, njoki, pohan merjasec ali šnita, bodisi nekatere posebnosti kot

skrivnosti kuhanja. Posebno pozornost je vzbudil domačin Matej Leopoli, ki se je pred letom dni preselil v Berlin, kjer peče kruh v pekarni Alfreda Sironija v mestni četrti Kreuzberg. Za pripravo kruha

MARIJINE BOŽJE POTI PRI NAS (54)

Mariza Perat

Ptujska Gora na Spodnjem Štajerskem

Metod se je še isto leto vrnil v Panonijo, da bi kot pooblaščen misijonar deloval med Slovani. Naloga je bila častna, a tudi težka. Sv. oče je želel, da bi se obnovila nekdanja nadškofija v Sremski Mitrovici. To nekoč zelo pomembno središče so uničili najprej Huni, pozneje pa še Obri, in leta

581 je tudi Škofija prenehala obstajati. Ker pa je Srem spadal pod Panonijo, kjer je vladal knez Kocelj, se je Metod dogovoril tudi z njim, da se Škofija obnovi in se tudi ustanovi samostojna slovenska nadškofija. Knez Kocelj se je s predlogom takoj strinjal, zato

se je Metod še isto leto vrnil v Rim. Tu ga je papež Hadrijan posvetil v škofa in ga istočasno imenoval še za panonsko-moravskega nadškofa s pravico, da širi krščansko vero med Slovani. K obnovljeni sremski nadškofiji je spadala tudi Moravska, zato je tu zdaj s papeževim dovoljenjem tudi uradno bilo dovoljeno slovensko bogoslužje.

To ni bilo po volji nemškemu škofu, ki so Metodovemu delu spet začeli nasprotovati. Frankovska vojska je medtem odstavila kneza Kocelja, nemški škofje pa so Metoda dali zapreti. V večji škof Metod ostal tri leta in šele na izrecno papeževo zahtevo so ga leta 873 izpustili. Metod je nato nadaljeval svoje pastoralno delo, čeprav so ga njegovi nasprotniki pri tem kar naprej ovirali. Med temi je bil tudi omahljivi moravski knez Svetopolk, ki se je tako hotel prikupiti nemškemu škofu.

Leta 880 se je škof Metod vrnil v Rim. Papež Janez VIII. je slovensko bogoslužje ponovno potrdil, Metod pa se je nato podal še v Carigrad, da bi tudi tam uvedel bogoslužje v slovenskem jeziku.

Ptujski grad

Vrnil se je nato na Moravsko in tu umrl 6. aprila 885.

Nova panonska nadškofija, katere prvi nadškof je bil Metod, pa se ni dolgo obdržala, kajti že leta 874 je bila ukinjena, Panonija pa je prišla pod salzburske škofe.

Nad Ptujem se dviga grad, nekoč last salzburskih nadškofov. Okrog leta 1125 ga je nadškof Konrad I. dal obnoviti. Kot beremo v opisu Fr. Kotnika

Ptuj v srednjem veku, so okrog leta 1160 grad prevzeli vitezi, ki so si nadeli ime "Ptujski gospodje". Bili so v službi solnograške Cerkve, njihova naloga pa je bila, da so mesto branili pred sovražniki. O Ptujskih gospodih še beremo, da so bili

zelo vplivni in niso v tem nič zaostajali za celjskimi grofi, s katerimi so bili v sorodstvu.

Ko je dežela prišla pod oblast Habsburžanov, se je njihov vpliv še okreplil. Njihova last je bil tudi grad Wurberg, zato so se ti gospodje nazivali Wurberški grofje.

Prebivalci mesta Ptuj so bili v tem času po večini obrtniki. Živahna je bila tudi trgovina. Trgovali so s Trstom in Benetkami.

V dobi turških napadov je turško šibo okusil tudi Ptuj. Turki so v mesto prvič prodrli leta 1396. Turški vpadi so se nato nadaljevali do leta 1683. Kot je že bilo omenjeno, se nedaleč od Ptuja dviga Ptujka ali Črna Gora, kot jo ljudje imenujejo. Nastanek te Marijine božje poti je z zgodovino mesta Ptuj oziroma zgodovino Ptujskih-Wurberških gospodov tesno povezan.

Cerkev, ki velja za najlepši gotski spomenik v Sloveniji, stoji na griču ob robu Ptujkega polja. Z Gore sega pogled na Ptujsko in Dravsko polje, na Slovenske gorice, Haloze in Pohorje.

/ dalje

ŠTANDREŽ V organizaciji ZCPZ Gorica

Poletni zborovski praznik

foto dpa

spremljavi Martine Valentinčič. Cerkevni otroški zbor Štandrež je zelo ljubko odpel tri pesmi pod taktirko Lucrezie Bogar; na orgle ga je spremljala Tiziana Zavadlav, na violino Samuel Zavadlav, na kitaro Damijana Čevdek. Tri pesmi, zelo primerne za ta liturgični čas, je pod vodstvom Zulejke Devetak zapel Mešani pevski zbor Rupa-Peč. Šolo Emil Komel je zastopal tudi Otroški pevski zbor: vodila ga je Damijana Čevdek, na orgle ga je spremljala Tiziana Zavadlav, na prečno flavto pa Ivan Gerin in Svetlana Della Vedova. Na koncu sta po eno pesem zapela Cerkevni pevski zbor Doberdob pod vodstvom Daria Bertinazzija in Otroško-mladinski pevski zbor Veseljaki pod vodstvom Lucije Lavrenčič; tretjo pesem sta zapela skupaj ob orgelski spremljavi še ne 14-letnega Jurija Lavrenčiča. Zbori so predstavili skladbe slovenskih in tujih avtorjev različnih obdobij; posebno lepo sta izzveneli dve (mladega!) Patrica Quaggiata.

(več fotografij na www.noviglas.eu)

Koncert, ki ga je Združenje cerkvenih pevskih zborov Gorica organiziralo v petek, 13. junija, v cerkvi sv. Andreja ap. v Štandrežu v sodelovanju s tamkajšnjo župnijo, je v svoji radoživi svežini pokazal na posebno razveseljivo dejstvo: lepo število tako odraslih kot mladinskih in otroških zborov z veliko vitalnostjo vodijo zborovodje mlajšega rodu. Kakovostno formirani in motivirani glasbeniki - tudi z večletno izkušnjo dirigiranja - svojo vneto učinkovito posredujejo pevecem, ob sebi pa imajo tudi cvet (mladih!) instrumentalistov, ki zbor spremljajo. Večer sakralne glasbe je tako prerasel in navdušen poletni praznik petja. Uvedel ga je Mladinski pevski zbor Emil Komel, še poln moči in elana po plodoviti sezoni, pod vodstvom Davida Bandlja. Domači Mešani pevski zbor Štandrež je zapel pod vodstvom Gorana Ruzierja in ob orgelski

foto dpa

NOVI
GLASODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk, e-mail paljk@noviglas.eu

Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik prof. Peter Černic

Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.euUredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.euUprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.euwww.noviglas.euTISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 100 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

Bančni podatki: IBAN: IT 67 M 05484 12401 001570069280, SWIFT ali BIC koda: CIVIIT2C, naslovljen na: Zadruga Goriška Mohorjeva - P.zza Vittoria/Travnik 25 - 34170 GORICA.

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Publistar, ul. Treppo 5/B - Videm.

Tel. št. 0039 0432 299664 - Faks 0039 0432 512095 - E-mail info@publistarudine.com

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo

zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo

za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu

Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 17. junija, ob 14. uri.

Janez Janša je ponovil, da je obsojen po krivici

Levi del politike in javnih občil že vsiljuje svojega predsednika vlade

Kampanja za predčasne parlamentarne volitve v Sloveniji, ki bodo po odločitvi predsednika države in potrditvi ustavnega sodišča v nedeljo, 13. julija, sicer poteka po ustaljenih vzorcih in izkušnjah iz držav s parlamentarno demokracijo, toda v ravnanjih in govorih posameznih politikov je opaziti tudi veliko nestrpnosti, celo sovražstva, torej pomankanja splošne in posebje politične kulture. Najbolj nazoren primer in dokaz tega je, da vse stranke, razen v zadnjem času Nove Slovenije, krščenjskih demokratov, nenehno in kot da bi bilo to najpomembnejša tema v Sloveniji, ponavljajo, da v novi vladi, ki jo bo treba sestaviti po volitvah, ne bodo hotele sodelovati z Janezom Janšo, pravomočno obsojenim na zaporno kazen v zadevi Patria. Tudi v volitvah namenjeni oddaji Tarča nacionalne TV Slovenija so predsedniki političnih strank svojo opredelitev zoper Janšo znova ponovili, niti eden pa ob tem ni omenil vrzeli v slovenskem pravosodju. Le-teh je veliko, kritik tudi, vendar se vse bolj

zdi, da v slovenskih občilih leve politične in ideološke usmeritve pravosodje mora veljati za nedotakljivo in vzvišeno temo, o kateri načeloma navadni državljani ne bi smeli nikoli dvomiti. Za demokratske in politične standarde, kakršni veljajo v deželah parlamentarnega ustroja, pa je

litvah. Premier naj bi postal ustavni pravnik Miro Cerar, ki je nedavno ustanovil tudi svojo politično stranko z imenom Stranka Mira Cerarja. Po anketah, ki jih objavljajo in vztrajno ponatiskujejo časniki Delo, Dnevnik, Večer, Primorske novice in nekateri drugi, ločeno javnomnen-

niji naj bi bila SDS Janeza Janše. Slovenski volivci naj bi se zaradi spodbujanja neopredeljenih in anonimnih vplivnih močočnežev, ali nekkih drugih sil v družbi ali državi, že pred volitvami plebiscitarno opredeljevali za Mira Cerarja. Naj postane novi premier, češ da je čista in neoporečna osebnost v slovenski politiki, kot zatrjujejo v njegovih okoljih. Pravi, da je postal tudi veren, kar naj bi imelo neki poseben pomen. Treba pa je vedeti, da je tudi Miro Cerar živel v družini, torej tudi z materjo Zdenko Cerar, ki je opravljala pomembne dolžnosti v državi in politiki kot ministrica za pravosodje, Vrhovna državna tožilka in podpredsednica LDS. S svojo osebnostjo in politično usmeritvijo ter dejavnostjo je zagotovo vplivala tudi na sina Mira, pa čeprav on takega vpliva ne bi želel. Sicer pa kot vsi drugi Slovenci tudi Miro Cerar v preteklosti ni živel zunaj našega časa in prostora, da bi lahko v resnici posebej priljubljena politična osebnost v Sloveniji. Njegova nova stranka naj bi na celotnem političnem prizorišču uživala največjo podporo volivcev. Na drugem mestu po pričakovanih izidih predčasnih oziroma izrednih parlamentarnih volitev v Slove-

Miro Cerar

najbrž dokaj nenavadno, da levi del slovenske politike s pomočjo in z izdatnim sodelovanjem enako usmerjenih javnih občil - k tem moramo žal uvrstiti tudi nacionalno RTV Slovenija - državljanom, še preden bodo ti glasovali in se udeležili volitev, vztrajno vsiljujejo politika, ki bi moral postati predsednik nove vlade, ki jo bodo sestavili po vo-

jsko raziskavo pa je posebej zanimivo tudi nacionalna RTV Slovenija, je Miro Cerar postal najbolj priljubljena politična osebnost v Sloveniji. Njegova nova stranka naj bi na celotnem političnem prizorišču uživala največjo podporo volivcev. Na drugem mestu po pričakovanih izidih predčasnih oziroma izrednih parlamentarnih volitev v Slove-

Njegova udeležba bi morda lahko pomenila, da bi se pred televizijskim gledalstvom znašel v vlogi obtoženca in krivca za vse slabosti in krize pri nas. Predsedniki drugih strank so se samo hvalili, kaj vse so napravili za razvoj in blaginjo države in kaj bodo še storili, če bodo izvoljeni za poslance v novem mandatu državnega zbora. Skratka, med udeleženci ni bilo skoraj nobene kritike slabe politike ali ravnanja te ali njene stranke ali njenega voditelja. Hvalisanja je bilo toliko, kot da je Slovenija že dolgo obdobje država razvoja, blaginje, socialne pravičnosti, pa tudi pravna država. Vsaj za nekaj smeha in vedrine je poskrbel Bojan Starman, novi predsednik Državlanske liste z izjavo, "da se bo njegova stranka povezala tudi s hudičem, če bo to dobro za Slovenijo". Predsednik SDS Janez Janša je predvolilno dogajanje in izglede po volitvah ocenil po pričakovanjih. Po njegovem mnenju ne bi smeli postavljati predsednika vlade in sestavljanja koalicij, torej vlad, preden volivci ne oddajo svojega glasu. Povedal je, da bo SDS vedno, torej tudi po naslednjih volitvah, pripravljena sodelovati z vsemi drugimi političnimi strankami, zlasti pa z Novo Slovenijo predsednice Ljudmile Novak. Ob predstavitvi volilnega programa SDS je njen predsednik znova komentiral pravomočno sodbo v primeru Patria, po kateri bi moral 20. junija nastopiti zaporno kazen na Dobu. Ponovil je, "da ne bo nikogar ničesar prosil za olajšave, ker je bil obsojen po krivici in brez kakršnih koli dokazov".

Medtem prve vložene kandidatne liste poslancev že vzbujajo zanimanje in različne odmeve. V stranki Socialnih demokratov so iz kandidature izločili prejšnjega predsednika stranke Igorja Lukšiča, ki je propadel na evropskih volitvah. Ne bosta kandidirala niti poslanka Majda Potrata, zelo znana kot ostra sogovornica poslanceve Eve Irgl iz SDS, in Mirko Brulc iz Nove Gorice, ki odhaja v pokoj. Njega naj bi na bližnjih volitvah kot kandidat Socialnih demokratov zamenjal Matjaž Nemeč, osebni tajnik predsednika države Boruta Pahorja. Glede na to, da Nemeč ni politik, je pa bolj znan kot soprog ukrajinske manekenke in lepoticerice ter sin nekdanje vodilne uslužbenke družbe HIT, je njegova kandidatura za poslance v Novi Gorici vzbudila začudenje in delitev duhov. Socialni demokrati bodo na svoji listi kandidirali tudi več posameznikov iz neparlamentarne stranke Solidarnost. Med njimi naj bi bilo kar nekaj t. i. vstajnikov. Medtem pa vlada v odstopu, ki bi morala odgovorno in z državniško odgovornostjo opravljati tekoče posle, čedalje bolj životari. Premierka in ministri se namenjajo opravičilo, ki naj bi zagotovili njihovo politično in gnotno prihodnost. Predsednica vlade v odstopu Alenka Bratušek, ki opravlja tudi funkcijo ministrice za zdravje, se za to dejavnost ne zanima. Namesto tega se udeležuje predvolilnih sestankov, zborovanj in propagandnih akcij, ki naj bi njej in njeni stranki zagotovili čim več poslanskih mest v parlamentu novega sklica.

Marijan Drobež

Kako interpretirati optimistične napovedi

Vedno glej na svetlo plat življenja!

Pa bodimo tokrat nekoliko bolj optimisti. Že res, da je gospodarstvo (v našem primeru slovensko gospodarstvo) zadnjih nekaj let predvsem izrazita solzna dolina. A drugačen pogled je včasih le potreben. "Vedno glej na svetlo plat življenja", so ironično in sarkastično peli Monthly Python, pa tudi v našem primeru bi nekaj tega sarkazma res prišlo zelo prav. Posebej ob pogledu na sedanje stanje. Mnogi namreč v sosednji Sloveniji kujejo že nove načrte o velikopoteznih akcijah, ne da bi resno jemali v poštev to, kar se je v zadnjih letih zgodilo. Drži, da so tudi na slovenski trg začele pronicati spodbujajoče novice. A velika nevarnost je, kako bodo politični odločevalci te pozitivne obrate interpretirali. Posebej v predvolilni kampanji, ko je vse dovoljeno in ko ni nikomur nič mar, razen to, da pridobi za prgišče več glasov. Recimo nedavna namera, da se ustanovi zadruga Naš Mercator z namenom ohranitve Mercatorja v slovenskih rokah. Že spet! "Vedno glej na svetlo plat življenja", zadruga Naš Mercator nima realnih možnosti, da bi zaživela. "Vedno glej na svetlo plat življenja", ob prebiranju ocen, ki napovedujejo slovensko rast za letošnje leto in prihodnja leta. "Vedno glej na svetlo plat življenja", ob ocenah, da je Slovenija izšla iz krize. "Vedno glej na svetlo plat življenja", s ščepcem cinizma in sarkazma, tako kot so nas učili dobri stari Monthly Python.

SBI Top z vrtoglaviimi prirastki

Razlog pa je zelo preprost. Če je za Slovenijo sprememba v gospodarskih dilemah na dlani, je potrebno te spremembe opremiti tudi z ustreznimi analizami in razumeti razloge ter posledice dogajanja. O napovedih rasti in njihove tesne povezanosti z zdravstvenim stanjem tujih trgov, kamor Slovenija izvažajo, smo že večkrat pisali. Poglejmo zato še en primer optimističnega in pozitivnega preobrata, ki ga je Slovenija zabeležila v prejšnjih tednih. Govorimo o slovenski borzi, govorimo natančneje o t. i. slovenskih blue chipih, ki so zbrani v indeksu SBI Top. Ta borzni indeks zbira kotacije najlikvidnejših delnic na ljubljanskem borznem trgu. Gre v bistvu za utrip slovenske borze, ki se ustvarja na podlagi poslovanja delnic z največ prometa. V zadnjih tednih je javnost presenetila novica, da je indeks SBI Top v letošnjem letu doživel največjo rast med primerljivimi evropskimi indeksi. Konec prejšnjega tedna je zabeležena rast v letu 2014 bila približno 25 odstotkov, na letni ravni pa je znašala celo 32 odstotkov. Drugi zelo pomemben podatek je količina poslovanja, ki je bila sklenjena v tem obdobju: v prvih 5 mesecih letošnjega leta je primerjalno z enakim obdobjem lanskega leta zrasla za 61 odstotkov. Toliko o pozitivnih novicah. Ampak, da ostanemo v duhu "Vedno glej na svetlo plat življenja", pogledajmo še na okoliščine te rasti, ki bi morale biti eden od vodnikov v predvolilni kampanji vsem strankam in predvsem tistim stran-

kam, ki bodo čez nekaj mesecev sestavljale vlado. Najprej je treba seveda poiskati razloge za eksponentno rast slovenskega indeksa z blue chipi. Finančni analitiki so si tukaj malodane enotni: povečan promet in rast je treba pripisati slovenski strategiji privatizacije. Vlada se je lani (na "prisrčno" priporočilo Bruslja) odločila prodati državne deleže v 15 podjetjih. Takrat je bila Slovenija sicer še v vrtincu bančne krize, ki se je delno pomirila z objavo rezultatov stresnih testov (december 2013) in s strategijo za reševanje bank, ki zajema tudi privatizacijo. Potem ko so bili trgi seznanjeni z dejanskim stanjem slovenskih bank, so lahko bolj realno začeli gledati tudi na slovenski privatizacijski načrt. Privatizacije morajo biti! To je prvo sporočilo, ki bi ga morali doumeti slovenski politiki: borza raste zaradi privatizacij. Nadaljnje odlašanje, izsiljevanje, pogojevanje ter morebitne odpovedi prodaj bi bile katastrofalne. "Če nova vlada ne bi bila naklonjena prodaji državnega premoženja, bi se lahko delniški tečajji slovenskih delnic hitro znižali tudi za nekaj deset odstotkov", je za STA dejala Alenka Eržen iz borzno-posredniške družbe GBD. Pa še ena podrobnost, ki je ne gre zanemariti: rast na borzi ni posledica izvedenih privatizacij, ampak pričakovanih. Gre torej za špekulacijo o tem, kaj naj bi se v Sloveniji dogajalo v bližnji prihodnosti. Seveda to niso samo špekulacije borznih posrednikov, ampak tudi (in

predvsem) zaveze, ki jih je Slovenija predstavila v svoji strategiji Bruslju in ki jih Evropska komisija stalno nadzira. Če Slovenija privatizacije ne bo izpeljala, ne bo padla samo vrednost delnic, Ljubljana bi lahko bila deležna tudi evropskih sankcij.

Še eno zgovorno dejstvo glede privatizacije je podatek, da je letos Helios, kljub temu da ne spada v SBI Top, bil med podjetji, ki so na borzi ustvarila največ prometa. To ni čudno, ob ugotovitvi seveda, da je Helios eno od edinih dveh podjetij iz seznama 15, ki sta bili doslej privatizirani (drugo je Fotona). Med "najprometnejšimi" firmami je tudi slovenski velikan Telekom, ki je prav v tem trenutku v fazi prodaje. Cena delnic raste tudi pri drugih podjetjih, ki so pred prevzemom, ocenjujejo analitiki in pri tem navajajo vrednosti delnic Cinkarne Celje in Letrike. Skratka, veliko je korelacij, ki jih lahko najdemo. Poleg podjetij, ki so v postopku privatizacije, pa so tukaj tudi nekatera taka, ki niso na prodaj, a je razlog za visoko uvrstitev na lestvici "prometnosti" treba iskati drugje: v njihovem uspehu. Recimo Krka, ki je prva na tej posebni lestvici: gre za pomembnega slovenskega izvoznika, ki deluje na tržišču in je pri tem uspešen. Uspešnost se s tega vidika nagrajuje: investitorji prepoznajo dobre prakse in so pripravljani v naložbe, ki bodo

Mario Draghi

Prvič, gre za orožje proti vse bolj grozeči deflaciji v Evropi. Drugič, kar je v tem kontekstu pomembnejše, pa je cilj tega ukrepa tudi spravi likvidnost iz bank v gospodarstvo in omogočiti ponoven zagon ekonomije. Zaradi nizke obrestne mere je za banke bolj donosno vlaganje sredstev v gospodarstvo, posojila podjetjem so tako malodane narekovana od zgoraj. A to so postranski dejavniki, predvsem kar se tiče Slovenije. V predvolilni kampanji mora Ljubljana pametno odgovoriti na vprašanja privatizacije: to bo bistveno za ohranjanje pričakovane borze, Evropske komisije, pa tudi za ohranitev nizke stopnje donosnosti državnih obveznic. Samo tako bo "Vedno glej na svetlo plat življenja"! zvenelo manj cinično.

Andrej Černič

INŠTITUT ANTONA TRSTENJAKA

v sodelovanju z Goriško Mohorjevo družbo vabi na predstavitev knjige:

JANEZ EVANGELIST KALAN DA SE POZNAMO!

Fotostatični ponatis knjige o boju proti alkoholu iz leta 1931

Problem alkoholizma nekoč in danes bodo v pogovoru z urednikom Markom Tavčarjem predstavili: dr. Jože Ramovš, dr. Bernard Špacapan in g. Pavle Bračko. Lik in pastoralno delo Janeza Evangelista Kalana bo osvetlil dr. Rudi Koncilija.

V ponedeljek, 23. junija 2014, ob 19. uri v prostorih Inštituta na Resljevi 11 v Ljubljani

Toplo vabljeno!

SLOVENIJA Konferenca o promociji zdravja

Slovinci deležni največ zastraševanj in poniževanj

Slovinci so deležni največ zastraševanj in poniževanj na delovnem mestu v primerjavi z ostalimi evropskimi državami, pogosteje delajo med boleznijo, večina pa misli, da delo škoduje zdravju. To so po-

predstavila Marija Molan iz ljubljanskega univerzitetnega Kliničnega centra. Dejala je, da je preobremenjenost sicer subjektivno doživljanje posameznika in je posledica trajajoče obremenitve, stresa. Na ravni EU to

niki so po navedbah Molanove dodelitev več dela, kot ga je mogoče opraviti, omejen dostop do pomembnih informacij in neupoštevanje osebnih mnenj in predlogov.

Izsledke študije o socialnem dialogu med malimi in mikro podjetji na področju varnosti in zdravja pri delu je predstavil Jean-Michel Miller iz Evropske fundacije za izboljšanje delovnih in življenjskih razmer. Okvir njihovega dela je zavzemanje za izboljšanje delovnih pogojev. Delovno mesto brez alkohola, drog in drugih psihoaktivnih snovi in kako postopati v malih in mikro podjetjih, pa je predstavila Majda Zorec Karlovšek iz društva Fortox. Opozorila je, da je promocija zdravja po zakonodaji obveznost delodajalca.

Promocija zdravja na delovnem mestu je opredeljena kot skupen trud delodajalcev, delavcev in družbe za izboljšanje zdravja, psihofizičnega dobrega počutja in kakovosti življenja delavcev. Katarina Železnik Logar iz mariborskega inštituta za varstvo pri delu je ob koncu konference dejala, da se po najnovejših raziskavah v slovenskih podjetjih tega kar dobro zavedajo.

vedali na konferenci o promociji zdravja na delovnem mestu, ki sta jo v okviru projekta Pro Za Sto pripravila OZS ter sindikat obrti in podjetništva. Nujnost učinkovitejšega obvladovanja problema preobremenjenosti zaposlenih je, kot so sporočili iz Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije (OZS),

predstavlja 50 do 60 odstotkov odsotnosti z dela. V vsakem delovnem okolju je namreč 10 odstotkov ljudi, ki se čutijo preobremenjeni, za kar so krive resne psihosocialne stiske. Poudarila je, da je v Sloveniji v primerjavi z Evropo več poniževanj in zastraševanj. Med izstopajočimi motečimi dejav-

Erika Brajnik

NATUROPATSKI NASVETI (29)

DRUGA NAJVEČJA NADLOGA POLETJA? TEMPERATURNE RAZLIKE!

Poleg bolezni srca in ožilja, ki so prvi vzrok smrti na svetu in povzročajo veliko težav v poletnih mesecih, obstaja še en neviden, neslišen sovražnik, in to je klimatska naprava. Temperaturne razlike, ki smo jih deležni na delovnem mestu, v trgovini, nakupovalnih središčih, avtobusih, na vlaku, postajah itd., šibijo naš imunski sistem in naše telo.

Mi imamo občutek, da nam ugaja, ko stopimo z vročega na hlad, a temu ni tako, saj se naše telo privaja na hlad in pri temi izgublja ogromno energije po nepotrebnem, imunski sistem pa je zaradi tega vedno šibkejši.

Telo je nenehno izpostavljeno hudim temperaturnim nihanjem tudi z razliko 15 stopinj Celzija, kar za imunski sistem predstavlja hud udarec in šok, saj se mora hitro uravnati in

privajati na nove klimatske spremembe. Še nevarnejše je pri otrocih, saj nimajo uravnane termičnega centra za hlajenje in segrevanje telesa, pri dojenčkih je lahko to celo smrtno nevarno.

Kako krepimo telo čez poletje? S probiotičnimi izdelki. Prva bojna linija imunskega sistema je namreč prav v črevesju, v katerem se nahaja kar 60% celic imunskega sistema, skratka večina.

Zato ga je vredno krepiti – če je črevesje zdravo, bomo zdravi tudi mi. Kaj pa tisti ljudje, ki v službi celo poletje preživijo pod močno klimo?

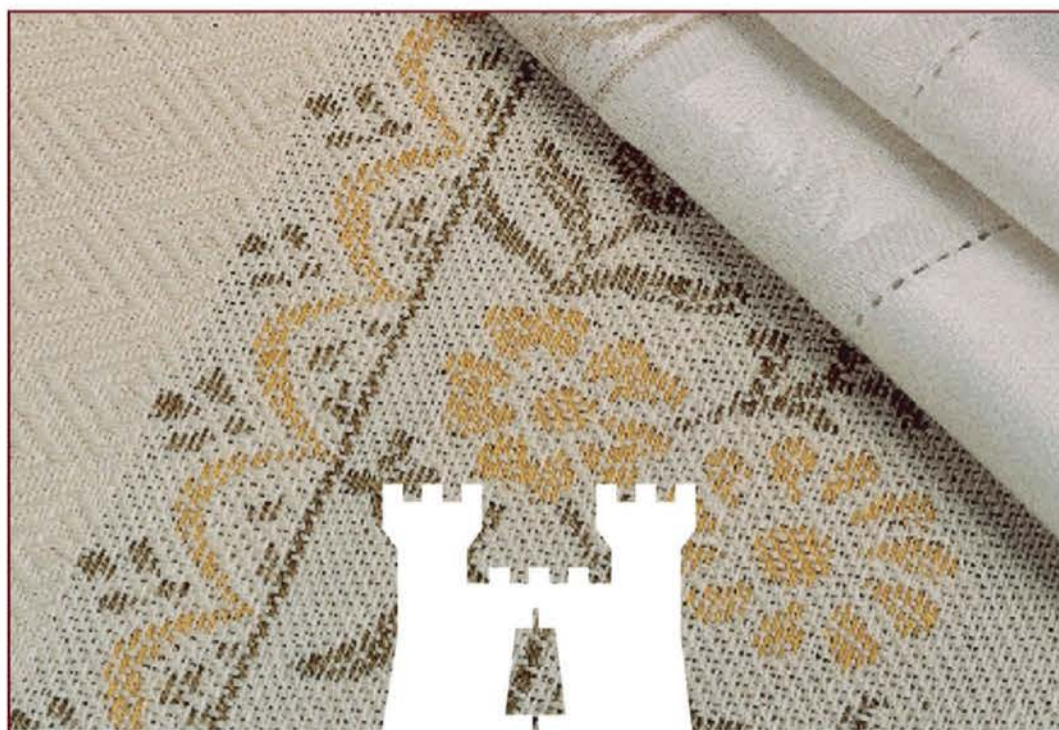
Take osebe se morajo ravnati kot v zimskem času, uživati morajo hrano, ki greje (svinjsko meso in maslo), in ne tiste, ki hladi (paradižnik in mlečni izdelki).

Vsekakor pa je treba uživati dobre probiotike!

V SNG Nova Gorica predstavitev sezone 2014/2015

V ponedeljek, 16. junija 2014, zjutraj je bila v Slovenskem narodnem gledališču Nova Gorica predstavitev repertoarja sezone 2014/2015, ki bo potekala pod naslovom Zgodbe ljubezni. Predstave bodo namreč zaznamovale zgodbe o pogubni ali odrešujoči ljubezni. V gledališču se nadejajo, da bodo uprizoritve plemenitile naše bivanje s

človečnostjo, empatijo in globljim razumevanjem sebe in sveta. Poleg novih uprizoritev bodo v SNG Nova Gorica odigrali predstave iz minulih sezon in imeli v gosteh vrsto odmevnih dramskih predstav in dogodkov iz drugačnih odskih žanrov; le-te bodo povezali v nov program Mej-ni. Več o tem v prihodnji številki. / IK

CARNICA ARTE TESSILE
IMBELLINUM

za ljubitelje lepih stvari

33029 villa santina / ud / ul. nazionale 14

tel. št. +39 (0)433 74129 faks +39 (0)433 747529

www.carnica.it

ideando
publicità

www.ideandopublicita.it

GRAFICA & TISK - OBLIKOVANJE
SLIKANJE NA STEKLU
DEKORACIJE VOZIL
PRIPRAVA IN GRAFIČNI OKRASI
TRANSPARENTI - PLAKATI
VELIKI FORMATI - GADGET
PERSONALIZIRANA OBLAČILA
SERIGRAFIJA - ŠIVANJE NAPISOV
DIGITALNI TISK
KAMPANJE IN DISTRIBUCIJA REKLAME

Za informacije in brezplačne predračune

POKLIČI TAKOJ NA

Tel. št. 0432.792047

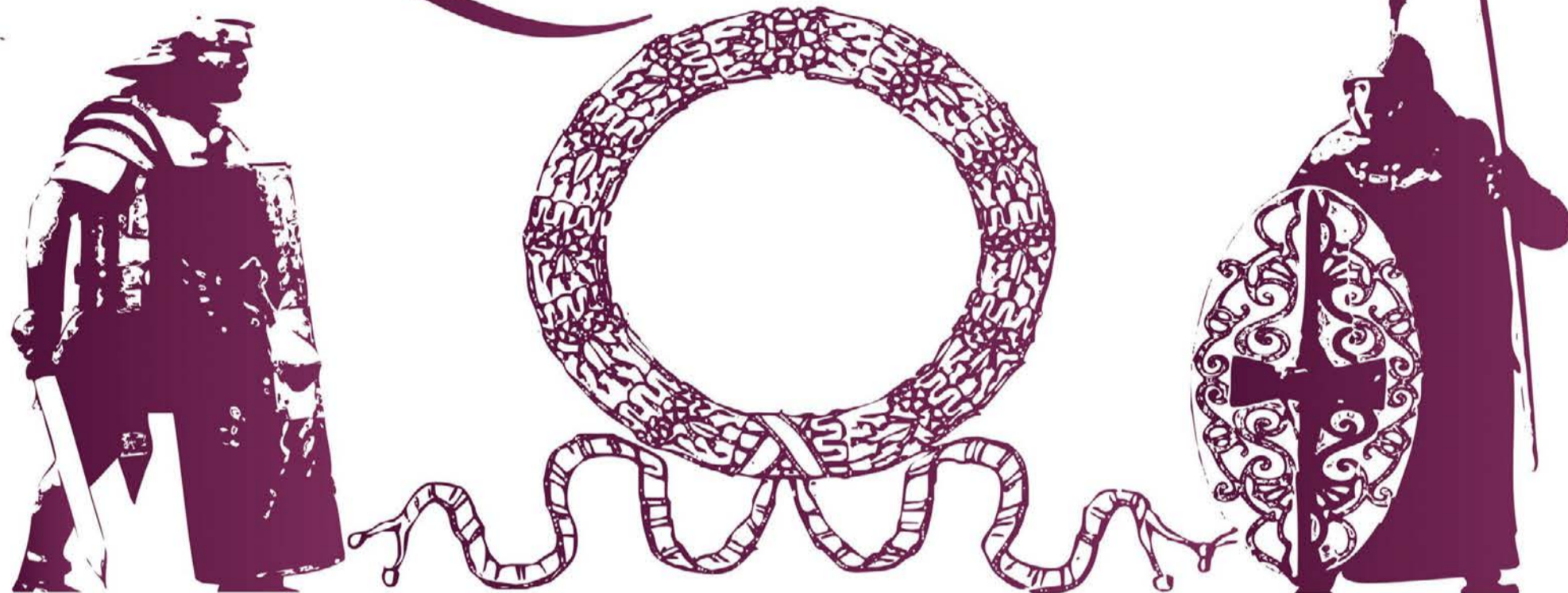
BUJA - Ul. Santo Stefano 41

info@ideandopublicita.it

TEMPORA

OBUDITEV SPOMINA NA USTANOVITEV OGLEJA
REENACTMENT OF THE FOUNDATION OF

AQUILEIA

500 KELTSKIH IN RIMSKIH LIKOV

20. JUNIJA

ODPRTJE Z OBREDOM KELTSKEGA OGNJA

21. JUNIJA

ŽIVLJENJE, SPOZNANJA IN OKUSI ANTIČNEGA OGLEJA

22. JUNIJA

OBUDITEV SPOMINA NA USTANOVITEV OGLEJA

WWW.TEMPORAINAQUILEIA.EU

info@temporainaquileia.eu +39 334 6181 963